

ВИКОНАВЧИЙ ОРГАН КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
КИЇВСЬКА МІСЬКА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ, МИСТЕЦТВ
ТА ОХОРОНИ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

КИЇВСЬКИЙ НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ПО ОХОРОНІ,
РЕСТАВРАЦІЇ ТА ВИКОРИСТАННЮ ПАМ'ЯТОК ІСТОРІЇ,
КУЛЬТУРИ І ЗАПОВІДНИХ ТЕРИТОРІЙ

І С Т О Р И К О - А Р Х І Т Е К Т У Р Н А Д О В І Д К А
на
КОРПУС №3

Української дитячої спеціалізованої лікарні №14

"ОХМАТДИТ" МОЗ України

за адресою: вулиця ЧОРНОВОЛА, 28/1

пам'ятку історії місцевого значення

(Рішення київського міськвиконкому від 30.07.1984р. №693)

Керівник роботи

Відповідальний виконавець

І.Абрамова

Л.Пономарьова

К И Ї В – 2004

Дана робота виконана на замовлення **Української дитячої спеціалізованої лікарні "ОХМАТДИТ" міністерства охорони здоров'я України** в рамках програми вивчення та облікової інвентаризації пам'яток історії та культури і об'єктів цінної фоновної забудови м. Києва.

Робота проводиться як частина передпроектних досліджень об'єктів культурної спадщини та історичних ареалів міста Києва для їх подальшого збереження, проведення ремонтно-реставраційних та реконструктивних робіт. Вона має на меті історико-архівні дослідження та фотофіксацію територій історико-культурного призначення, пам'яток історії та культури, цінних об'єктів історичної забудови.

З М І С Т

1. Історико-архітектурна довідка
2. Перелік використаних джерел та літератури
3. Перелік архівних ілюстрацій
4. Архівні ілюстрації

ІСТОРИКО-АРХІТЕКТУРНА ДОВІДКА

Комплекс Української дитячої спеціалізованої лікарні №14 "ОХМАТДИТ" МОЗ України розташований по вулиці В'ячеслава Чорновола, 28/1.

В даній довідці розглядається один з об'єктів лікарні - корпус №3 - хірургічне відділення колишньої безкоштовної лікарні імені цесаревича Миколи для чорноробів, спорудженої на добровільні кошти відомих київських меценатів: подружжя Терещенків- Ніколи Артемовича та Пелагеї Георгіївни, Михайла Парфентієвича Дегтерьова, Миколи Фаддейовича Попова, Євгена Івановича Афанасьєва, Івана Ніколовича Терещенко та інших.

Хірургічний корпус споруджений у 1901-1903рр. на кошти М.П.Дегтерьова за проектом архітектора В.Ніколаєва. Двоповерховий, на підвалі, цегляний, "П"-подібний у плані з одноповерховою гранчастою прибудовою для операційної зали.

Хірургічний корпус є пам'яткою історії. В ньому працював видатний український хірург А.Р.Шуринок. (Рішення міськвиконкому №693 від 30.07.1984р.) *Коп. №3*

По червоній лінії вулиці знаходиться будівля амбулаторії, яка є пам'яткою історії (Рішення київського міськвиконкому №693 від 30.07.84р.) та нововиявленою пам'яткою архітектури (Рішення комітету охорони пам'яток історії, культури та історичного середовища №10 від 16.05.94р.) *Коп. №9*

Оточуюче середовище складають споруди історичної забудови кінця ХІХ-початку ХХ століття., Поруч з ділянкою (Чорновола, 26/2) розташований житловий будинок 1920-х років – нововиявлена пам'ятка архітектури (наказ комітету охорони і реставрації пам'яток №10 від 16.05.94)

Територія лікарні знаходиться в зоні регулювання забудови ІІІ категорії.

В зоні регулювання забудови третьої категорії допускаються мотивовані зміни планувальної структури, прокладання нових червоних ліній.

Нове будівництво може здійснюватись на підставі типових проектів, але без шкоди для наявних тут пам'яток історії та культури, а також всіх об'єктів, що мають культурно-історичне значення.

Історія місцевості

Територія, на якій розташована лікарня, знаходиться в кварталі вулиць: Проспекту Перемоги, Ісаакяна, Григорія Андрющенка та В'ячеслава Чорновола в історичній місцевості **Шулявка**. В давні часи тут було село і містечко за цим же наіменуванням.

Територія Шулявки простягається між залізницею Київ-Фастів, вул. Борщагівською, академіка Янгеля, проспектом Перемоги, вул. Зоологічною, вулицями маршала Рибалка, Чорновола і Повітрофлотським шляхопроводом.

Прилягає до історичних місцевостей Арештантські Города, Євбаз, Кадетський Гай, Казенні Дачі, Караваєві Дачі, Лук'янівка і Солдатська слобідка.

Відома з XIIст. (згадки в літописі за 1146,1161) як місцевість Шелвов, Шелвов Борок, Шелвово сельцо (давньоруське «шелвов борок»- гай з низькорослими деревами і великою кількістю галявин). Ймовірно, давнє поселення у цій місцевості зникло під час навали військ хана Батия, а наново заселятися почало у XVIIст., коли знову згадується Шелвово сельцо (його точне розташування не встановлене). У документах за 1763, 1768, 1772 Шулявка фігурує як урочище та гай Шулявщина. У 1720-і роки київський митрополит Варлаам Ванатович утворив тут Шульжинське подвір'я, Софійського монастиря, яке розташовувалося не на території сучасної Шулявки, а з протилежного боку р. Либідь, фактично на території сучасного Кадетського гаю. Від 1847 територія Шульжинського подвір'я перейшла у казенне володіння для побудови Володимирського Кадетського корпусу (тепер проспект Повітрофлотський,6).

На початку XIXст. Шулявка згадується вже на сучасній її території як селище т.зв. казенних селян, чії землі належали Палаті державних маєтностей.

Інтенсивна розбудова Шулявки розпочинається у середині XIXст. Після прокладення нового Києво-Брестського шосе (тепер проспект Перемоги), тоді ж склався її поділ на містечко Шулявку (праворуч від згаданого шосе) і село Шулявку – (між шосе і р. Либідь), або ж на “праву” та “ліву” Шулявку.

Перша з них увійшла до складу Києва в 1861р., у 1874р. затверджено план її розвитку, в 1886р. офіційно найменовано вулиці, а в 1900р. ухвалено новий план розвитку, що затвердив

існуючу до сьогодні схему вулиць і провулків. “Ліву” Шулявку, разом з садибою КПІ включено до складу Києва у 1912 році.

У 1901р. на Шулявці введено в експлуатацію перші 6 корпусів Київського політехнічного інституту (КПІ, тепер Національний технічний університет), в 1902р. відкрито Пушкінський парк, у 1914р. Київський зоопарк. У 1920-і рр. Шулявка, як один з колишніх епіцентрів робітничого руху в Києві, мала офіційну назву Раковка – на честь тодішнього Голови Раднаркому України (1929-23рр) Х.Г.Раковського, а з кінця 1920-х рр. до початку 1940-х рр. – Жовтнівка (на честь Жовтневого перевороту 1917р.). Стару забудову на Шулявці ліквідовано впродовж 1960-х- 90-х рр. В тому числі на “лівій” Шулявці разом з усією системою вулиць і провулків. У 1966р. між проспектом Перемоги та вул. Борщагівською розпочато будівництво жилмасиву, а на початку 1970-х рр. в ході реконструкції вулиці Борщагівської, ліквідовано історичну забудову між нею та рікою Либідь. З серпня 1918р. до кінця 1920-х рр. існував Шулявський район, що охоплював всю західну частину Києва.

Зараз Шевченківський район.

Місце розташування лікарні.

Лікарня займає територію, розташовану на розі двох великих вулиць: **проспект Перемоги та вулиця В'ячеслава Чорновола.**

Проспект Перемоги пролягає від площі Перемоги до Брест-Литовського шосе. Проходить через історичні місцевості Києва: Шулявку, Галагани, Нивки, Грушки Святошин, Біличі. Відомий з кінця ХІХст. від початку його забудови, мав назву Брест-Литовське шосе, в 1964-85рр.- Брест-Литовський проспект, його ж кінцева частина лишилася під попередньою назвою. Сучасна назва з 1985року. Того ж року до нього приєднано частину бульвару Т.Шевченка на відрізку від пл. Перемоги до Повітрофлотського шляхопроводу.

Вулиця В.Чорновола пролягає від вулиці Артема до проспекту Перемоги. Виникла в середині ХІХ ст. До 1933 року - частина Кадетського шосе, у 1933-44 – шосе Героїв Стратосфери, у 1944-63 – Повітрофлотське шосе. Відокремлена від нього під назвою Косіора у 1963р. З 2000 року отримала ім'я **В'ячеслава Чорновола.**¹ Забудова вулиці представлена житловими та адміністративними будинками 1960-90-х років.

¹ Рішення місьради №4/981 від 20.09.2000р.

Історія заснування лікарні.

З давніх часів Київ був відомий доброчинністю своїх громадян, які щедро обдарували місто. На доброчинні внески будувалися і утримувалися притулки для престарілих, лікарні для бідних, ночліжні будинки для бездомних, відкривалися школи, дитячі садки, будувалися храми та суспільні споруди.

Майже все, що з'явилося у місті турботами цих людей, і зараз служить його мешканцям. Слугує інститутами, школами, лікарнями, музеями, бібліотеками, концертними залами.²

Одним з таких проявів доброчинності і стала поява лікарні для чорноробів.

Ідея заснувати лікарню для незаможних людей належить видатному українському підприємцю та меценату, дійсному статському раднику Ніколі Артем'євичу Терещенку. (Іл.3) У грудні 1890 року він заявив про намір спорудити на свій рахунок лікарняний заклад, де могли б отримувати допомогу бідні люди. Його підтримали інші меценати: заможний підприємець, купець, перший київський голова М.П. Дегтерьов (Іл.4), відомий підприємець, член міської Думи, потомствений почесний громадянин Микола Фаддейович Попов (Іл.5) та інші. Київське міське управління у 1891 році виділило вільну земельну ділянку, розташовану по Кадетському шосе, між передмістям Шулявкою та міськими казармами. (Іл. 9). На будівництво лікарні М.А.Терещенко виділив 100 000руб. і ще 25000 р. у фонд лікарні на її утримання. (Додаток №1)³ Потомствений почесний громадянин Михайло Порфирівич Дегтерьов (Додаток №2) і Микола Фаддейович Попов (Додаток №3) внесли у фонд лікарні по 25000р. У січні 1891року вони звернулися до професора Є.І.Афанасьєва з проханням очолити клопотання по втіленню в життя наміру доброчинців. 7 лютого 1891 року Афанасьєв зробив доклад думі про благородні наміри доброчинців. Дума одностайно схвалила цей задум і постановила: 1. «отвести бесплатно участок земли из свободных городских земель и вносить ежегодно в сумму расходов по 7500р. на содержание больницы чернорабочих, а также ходатайствовать согласно желанию жертвователей о наименовании означенной больницы в честь наследника цесаревича «бесплатной больницей цесаревича Николая».⁴ На тому ж засіданні дума вибрала комісію, запросивши

² Ковалинский В. Меценаты Киева К.1998

³ ДАК Ф.163 Оп.7 Спр.1225

⁴ Киевлянин» 1894 №31 с.3

до неї і доброчинців під керівництвом професора Є.І.Афанасьєва, який теж зробив свій внесок у 5000р. (Іл.6). Членами комісії стали гласні думи: Федір Артемович Терещенко, брат Миколи Артемовича, Всеволод Абрамович Рубінштейн, Володимир Миколайович Ніколаєв, Ілля Олександрович Слепушкін. Комісії було доручено вибрати місце, скласти плани і кошториси на будівництво лікарні, і також відпрацювати статут лікарні. (Додаток №4). Все це було виконано на протязі одного року, а саме: місце під лікарню по Кадетському шосе у кількості 3 десятин 2,045 кв.саж. постановою думи від 10 травня 1891 року було передано "на вечные времена под устройство больницы для чернорабочих"⁵ на місці, де були розташовані казарми Бендерського полку, частину плацу для навчання війск. (Іл.10,11,12) (Додаток №5)

2. Комісія напрацювала статут, який був розглянутий думою у 1891 році і затверджений міністерством внутрішніх справ, в 40 параграфах якого містилися загальні положення про діяльність лікарні, її права і обов'язки. (Детально дивись у додатку №8)

3. Були складені плани і кошториси на будівництво за безпосередньою участю академіка архітектури В.Н.Ніколаєва, затверджені будівельним відділенням губернського правління і ухвалені думою. (Іл.13,14,15)

✓ Навесні 1892 року почалися будівельні роботи. Всі виконавці будівельних робіт отримували замовлення на торгах, заявлених думою і отримували їх той, хто брався за роботу на найвигідніших умовах для лікарні. Будівельний підряд виграв купець Черноярлов, влаштування водяного опалення і вентиляції здійснював інженер-технолог А.Р.Терменко, влаштування парової пральні, дезинфікаційної камери, сушильні – фірма «Гретер і Криванек», водопостачання та водовідвід і фільтри- було доручено майстеру Брусиловському. Нагляд за веденням робіт взяв на себе безкоштовно В. М.Ніколаєв. Першими спорудами лікарні були: (Іл.15)

1. головний корпус - А (нині це корпус №1) на 50 ліжок, двоповерховий, цегляний на підвалі;

2.-одноповерховий цегляний на підвалі будинок-В, в якому розміщувалися пральня з дезінфекційною камерою, кухня;

3. дерев'яний, одноповерховий на кам'яному поверсі будинок - С для адміністрації лікарні, в якому було помешкання для квартири головного лікаря, зал для засідань лікарняної ради, квартира для письмоводителя і приміщення для прислуги;

4. дерев'яна каплиця - Д, яка окрім особисто каплиці ще мала

⁵ Киевлянин 1894р. №31.

секційний зал, дерев'яний сарай -Е, дерев'яний льодовик -Г. Ці будівлі показані на плані (Іл.-15, 15-а, 16)

Лікарня була освячена 1 лютого 1894 року і почала функціонувати.

У 1896р. в лікарні було споруджено ще кілька об'єктів: два кам'яних бараки інфекційних бараки за кошти сина Ніколи Артемовича Терещенка -Івана Ніколовича Терещенка (Іл.7) на будівництво яких І.Н.Терещенко пожертвував 25000р. та 25000р. надав у недоторканий капітал лікарні на утримування з цієї суми 5 ліжок у тифозному бараці. Тоді ж на кошти сім'ї Терещенків був споруджений ще один дерев'яний барак для хронічних хворих.

Лікарня приймала не тільки хворих на лікування, а й надавала послуги амбулаторним хворим. Скоро приміщення головного корпусу, в якому проводився прийом, виявилось недостатнім для прийому великої кількості людей.

У 1899- 1901рр. вздовж нинішньої вулиці Чорновола було вирішено спорудити амбулаторію, призначену для прийому амбулаторних хворих.

Для її будівництва попечитель лікарні М.А.Терещенко пожертвував 35000р., члени комітету М.П. Дегтерьов -15000р. а Я.М.Бернер - пожертвував будівельної цегли 20000шт.⁶

В амбулаторії були влаштовані приміщення для аптеки, контори, кабінети лікарів, а на другому поверсі були влаштовані квартири доглядача, лікарів-інтернів, зав. амбулаторією та інше. У підвальному поверсі влаштовані приміщення для прислуги, складу білизни, тощо.

Проект на цю споруду виконав архітектор М.Г.Артинов⁷

Лікарня користувалася великою популярністю серед незаможних людей, які отримували безпосередньо лікарняну допомогу, крім того вони отримували безкоштовні ліки та харчування, мали можливість користуватися бібліотекою, а найбідніші після одужання отримували ще допомогу з фонду лікарні. Тільки за перший рік тут було проліковано понад 500 хворих.

У зв'язку з цим лікарня потребувала розширення. У 1901-1903рр. за бажанням та на кошти М.П.Дегтерьова був споруджений кам'яний корпус для хірургічних хворих. Ось як про це пише газета «Киевлянин»⁸. Наводимо розповідь мовою оригіналу: «Осенью нынешнего (1901р)года предполагается приступить к постройке нового барака имени М.П.Дегтерева. Проект барака уже разработан

⁶ ДАК Ф.163 Оп.7 Спр.1496

⁷ ДАКО Ф.1 Оп. 235 Спр.110

⁸ «Киевлянин» 1901р. №182 л.2-3

академиком архитектуры В.Н.Николаевым. Это будет каменное двухэтажное здание, рассчитанное на 25 кроватей. Проектировано оно по односторонней системе, обеспечивающей зданию обилие света и воздуха. На постройку этого барака покойным М.П.Дегтеревым завещано 50000 рублей, а на содержание в нем 25 коек завещано выдавать больнице ежегодно из доходов от того крещатицкого дома, который оставлен в пожизненное владение Е.И.Дегтеревой по 6250руб. После же смерти вдовы жертвователя, согласно воле последнего, названная ежегодная сумма будет увеличена до 8000руб., что составляет 320р. на одну койку.

С постройкой барака имени М.П.Дегтерева, бесплатная больница для чернорабочих будет иметь 105 кроватей и будет тогда представлять собой обширное и прекрасно поставленное учреждение, возникшее и существующее исключительно на средства частной благотворительности.»

Як вже було вище сказано, проект на цю споруду розробив академік архітектури В.М. Ніколаєв, відомий російський архітектор, який плідно працював у Києві в кінці ХІХст. Про що дав комісії підписку (Додаток №6).

Володимир Миколайович Ніколаєв (іл. 8) народився 19.02.1847 року в Царському Селі. 1871 року закінчив Петербурзьку Імператорську Академію Мистецтв, з 1892 року – її академік. Близько 40 років (з 1872 р.) жив і працював у Києві. У 1873 – 1887рр. обіймав посаду київського міського архітектора, у 1875-98 рр. обіймав посаду київського спархіального архітектора. В.М Ніколаєв був також архітектором Києво-Печерської Лаври (1893-99). За образом висловом сучасників “він побудував ціле нове місто” – Київ другої половини ХІХ ст. настільки великим був його творчий доробок. Серед кращих робіт В.Ніколаєва – прибуткові будинки по бульвару Т.Шевченка, 36 (1873); Володимирській, 18 (1897); Горького, 23 (1900); Заньковецької, 3 (1901); особняки по вул. Грушевського, 20 (1897); 18, (1900); Банковій, 2 (1898). Він був також автором ряду церков, зокрема, Вознесенської на Байковому кладовищі (1884). Покровської (1889) та Миколаївського собору в Покровському жіночому монастирі (1896-1911), київського купецького зібрання (філармонії 1881-82).

Проектну діяльність В.Ніколаєв суміщував з викладацькою як директор Київського художнього училища, громадсько-просвітницькою і науковою⁹. Він був талановитим представником архітектури доби історизму, працюючи у різних стилевих

⁹ Мистецтво України. Біографічний довідник. К. 1997 стор. 439.

Детальніше про нього див.: некрологи-Киевлянин, -1911, 12 листопада №313; Киевская місь-12 листопада, №313; Зодчий, №49.

напрямках відповідно до типу і жанру конкретної споруди та вимог замовника. Раціоналістична основа проектної діяльності В.Ніколаєва, як вияв прагматизму самої доби, найшла відображення у виборі стилістики, чіткому поділі на масове і унікальне, в комерціалізації архітектурного проектування, яке було поставлено "на потік" в умовах швидкої урбанізації на межі століть.

Помер Ніколаєв 11.11.1911 року в Києві, похований на кладовищі "Аскольдова могила".

Затверджений проект був лише у 1903р. Як сказано в протоколі будівельного відділення Київського повітового правління №281 від 24 червня 1903р. (Додаток №7) цією датою "Определили: проекты на постройку в усадьбе Киевской бесплатной Цесаревича Николая больницы каменного хирургического павильона и на пристройку и надстройку 2-го этажа над кухней и прачешной больницы, как составленные в техническом отношении удовлетворительно, одобрить, с тем, чтобы осуществление этих проектов производилось под наблюдением техника, имеющего по закону право на производство строительных работ, о чем на проектах сделать надлежащие надписи и засвидетельствованные копии препроводить Главному врачу названной больницы..."¹⁰ На жаль, самого проекту будівництва хірургічного павільону архіви м. Києва не містять. Вигляд будинку зберігся лише на дореволюційній фотографії, надрукованій у звіті діяльності лікарні за 1894-1904рр., який зберігається у фондах центральної бібліотеки академії наук (люб'язно наданий автору киевознавцем М.Б. Кальницьким). (Іл. 22)

Згідно цього фото хірургічний павільон на той час являв собою: двоповерховий, на підвалі, цегляний будинок, "П"-подібний у плані з одноповерховою гранчастою прибудовою для операційної зали. Вертикальне членування головного фасаду здійснюється пілястрами, які ділять фасад на 4 частини, за кількістю прямокутних вікон, відповідно: 1,2,4,2. Частини у два вікна завершуються прямокутним аттиком.

Горизонтальне членування досягнуте рядом прямокутних вікон, розділених спрощеним міжповерховим карнизом 1 та 2 поверхів, та підкреслене завершуючим карнизом з невеликим виносом, підтриманим рідко розташованими консолями.

Вікна опоряджені втопленими віконними нішами, верхня частина якого оздоблена "зубчиками". (Іл.22)

В одній з справ державного архіву м. Києва¹¹ (Іл.21) надається Генеральний план лікарні для чорноробів. На ньому показані всі будівлі лікарні, і в тому числі надаються всі поповерхові плани

¹⁰ ДАКО Ф.1 Оп.239 Спр.214

¹¹ ДАК Ф.141 оп.1 Спр.9

хірургічного корпусу (Іл.21), які ми ще надаємо окремо. (Іл. 23-24) В згаданому звіті присутній детальний опис цієї споруди. Надаємо його повністю мовою оригіналу: (наданий М.Кальницьким).

«Хирургический барак на 25 коек (15 мужских и 10 женских), подобно главному зданию имеет вид двухэтажного каменного павильона с боковыми светлыми коридорами в обоих этажах, идущими во всю длину здания. Ширина коридоров 5 аршин. Хирургический барак имеет два хода расположенных по фасаду, один парадный и другой чёрный. Парадный ход ведёт в сени и оттуда в переднюю, откуда ведёт дверь в коридор нижнего этажа; прямо против передней расположена комната сестры. Вся южная часть коридора нижнего этажа отделена перегородкой, являющейся как бы продолжением южных стен передней и комнаты сестры. За перегородкой этой находятся следующие помещения: с правой стороны кабинет врача и отдельное помещение для стерилизатора. С левой стороны коридора находится предоперационная, из которой дверь ведёт в операционную. В предоперационной находится два умывальника с холодной и горячей водой, камин для сжигания бывшего в употреблении при операции перевязочного материала. Операционная с боковым и верхним светом. Западная стена операционной глухая и здесь размещены столы для инструментов и перевязочного материала. Потолок и стены выкрашены масляной краской, углы закруглены, пол бетонный. Рамы в одной плоскости со стенами.

С северной стороны к передней главного хода примыкает ванная, разделённая в свою очередь на две части: на раздевальную и собственно ванную. Против дверей ванной комнаты, выходящей в коридор, находится лестница, ведущая во второй этаж. За этой лестницей, по той же стороне коридора, что и операционная, расположены палаты. Всех палат три на 10 коек. Первая, пятикоечная, содержит 16,75 куб. с. воздуха; вторая однокоечная, содержит 7,8 куб. с. воздуха; третья, четырёхкоечная, содержит 15,75 куб. с. Таким образом, на каждого больного приходится в среднем по 4,05 куб. с. воздуха. За палатами в самом конце здания находится перевязочная с умывальником с холодной и горячей водой и камином. С противоположной стороны коридора, начиная с северной его стороны расположены следующие помещения: умывальная, из которой дверь ведёт в клозет; лестница во второй этаж; буфет, соединённый дверью с цейхгаузом.

Расположение помещений в верхнем этаже следующее. На северо-восточной стороне коридора находится перевязочная, непосредственно над нижней перевязочной, такого же устройства и с таким же оборудованием. Затем идут палаты. Всех палат здесь 6

(п'ять по одній стороні коридора і одна на протилежній, розположеній над кабінетом в'рача) на 15 коек: перва, однокоечна , содержит 7,45 кб. с. воздуха; вторая, пятикоечная, содержит 16,6 кб. с. воздуха; третья, пятикоечная, 16,75 кб. с. воздуха; четвертая, однокоечная, содержит 8,3 кб. с. воздуха, пята, однокоечная, содержит 9,72 кб. с. воздуха, и, наконец, шестая, двухкоечная, содержит 13,13 кб. с. воздуха. Рядом с последней палатой расположено помещение сестры. Ванная, умывальная, буфет, цейхгауз и клозеты расположены точно также, как и в нижнем этаже.

Полы в коридорах, умывальных, ваннх, клозетах - плиточные, в палатах — палубные; в остальных помещениях — деревянные, выкрашенные масляной краской.

В подвальном помещении расположены помещения для прислуги, главный цейгауз и калориферные печи центрального отопления.»

Цей стан до нашого часу не зберігся. Проводилися ремонти, пов'язані з перепрофілюванням діяльності корпусу, але документів щодо цих перебудов в архівах не знайдено.

Відомо, що хірургічний корпус (тепер корпус №3) у 80-ірр. використовувався під отоларингологічне відділення, в останні роки тут розміщувався центр дитячої мікрохірургії. Над операційним залом надбудовано другий поверх, споруду добудовано до майже прямокутної у плані. (Іл.31,32,33)

Хірургічний корпус є пам'яткою історії. В ньому працював видатний український хірург А.Р.Шуринок. (Рішення міськвиконкому №693 відл 30.07.1984р.)

Шуринок Андрій Романович (15.09.1894р.—1969р. Український радянський хірург, заслужений діяч науки УРСР з 1967р., професор. Працював в лікарні з 1957-1969рр. На фасаді у 1970р. встановлена меморіальна дошка з граніту, прямокутна з бронзовим барельєфним портретом професора. Поверхня дошки бучардована.

Текст — полірованими літерами: «Тут працював з 1957-1969рр. видатний дитячий хірург заслужений діяч науки, професор Андрій Романович Шуринок».

Серед співробітників лікарні за всіх часів були відомі київські медики. У 1894-97рр. до складу комітету лікарні входив Є.І.Афанасьєв, (1837-1897)- терапевт, професор Київського університету, громадський діяч. Він надавав консультації хворим, читав при лікарні курс для студентів університету. Працівниками закладу були професор К Сапєжко, лікарі Д.Воробйов,

О.Косткевич, О. Левитський, М.Рум'янцев та інші. (в різний час займали посаду головного лікаря П.Качковський, Г.Маковський та інші.)

Під час першої світової війни на території лікарні перебував шпиталь. За радянської доби тут перебував туберкульозний диспансер; наприкінці 1920-хрр. Заклад перепрофільовано у акушерсько-педіатричну лікарню, з 1929р. на її базі діяв Український науково-дослідний інститут охорони материнства і дитинства (Охматдит), що містився тут до 1960-хрр. Зараз садиба використовується Українською клінічною спеціалізованою дитячою лікарнею «Охматдит». За період існування «Охматдиту» територію комплексу поширено до вулиці Ісаакяна, зведено кілька нових корпусів. У 1938р. споруджений новий двоповерховий пологовий будинок. (Лл.30). У 1972-75рр. споруджено новий хірургічний та неонатологічний корпуси; у 1977 – у хірургічному корпусі відкрито відділення реанімації та інтенсивної терапії для новонароджених, відділення токсикології. У 1987р. був введений в експлуатацію лабораторний корпус, з розміщенням в ньому клінічної та бактеріологічної лабораторії, аптека, відділення заготівлі та переливання крові, центральне стерилізаційне відділення. У 1988р. побудовано «генетичний корпус», в якому розміщено пральню, дезкамеру, харчоблок, пананатомічне відділення, відділення медичної генетики. Корпус має дві великі аудиторії для проведення конференцій та занять із студентами.

З дореволюційної забудови залишилися окремі споруди. Амбулаторія збереглася у первісному вигляді. Над головним корпусом (нині – корпус №1) надбудовано третій поверх, фронтон втрачено, зараз перебуває на ремонті.

В колишньому адміністративному будинку (корпус №2) міститься неврологічне відділення. Один з інфекційних корпусів (корпус №10) надбудовано другим поверхом для відділення ендокринології, колишню кухню значно перебудовано (корпус №5). Там влаштовано їдальню, бібліотеку, профспілкові приміщення. Всі інші старі приміщення на збереглися.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Архітектура радянської України. 1938р. №12
2. Вулиці Києва. Довідник. К.1995р.
3. Діючі нормативні акти київської міської ради народних депутатів і її виконавчого комітету 1970-1987рр.
4. Н. В. Закревский. Описание Киева. Т.1-2 М 1868.
5. Звід пам'яток історії та культури. К1999р.
6. Київ. Енциклопедичний довідник. К.1981р.
7. В. Ковалинский Меценаты Киева. К.1998.
8. В.Ковалинский Семья Терещенко К.2003.
9. Київ. Історичний огляд (карти, ілюстрації, документи). К 1982.
10. Київ. Провідник. За редакцією Ф.Ернста. К. вид. ВУАН, 1930.
11. Киевлянин 1892 №64
12. Киевлянин 1894 № 31,36.
13. Киевлянин 1896 №127
14. Киевлянин 1901 №182
15. Мистецтво України. Біографічний довідник за редакцією А.В.Кудрицького. Київ. 1997р.
16. Отчет бесплатной больницы Цесаревича Николая для чернорабочих за 1-е десятилетие. К.1905. (Джерело надане киевознавцем М.Б.Кальницьким).
17. Охматдит. Майбутнє, сьогодні, минуле МОЗ . Лікарні «Охматдит»
18. П. Позняк, С.П'ятеріков, Київ. Погляд через століття. К.1987р.
19. Л.Пономаренко. О.Резник Київ. Короткий топонімічний довідник
20. Н.Семеновский. Киев его святыни, древности, достопамятности. К.1900р.
21. Строитель 1901 № .
22. Строитель 1896 №3-4
23. Строитель 1896 №17.

Архівні матеріали.

1. ДАК Ф.163 Оп.7 Спр.1225
2. ДАК Ф.141 Оп.1 Спр.9
3. ДАК Ф.141 Оп.1 спр.24
4. ДАК Ф.163 оп.43 Спр.54
5. ДАК Ф.163 Оп.7 Спр.1496
6. ДАКО Ф. 1 Оп.239 Спр.214
7. ДАКО Ф.1 Оп.235 Спр.110
8. ДАКО Ф.1 Оп.232 Спр.124
9. ДАКО Ф.1 Оп.243 спр.199
- 10.10.ДАКО Ф.1542 Оп.1 Спр.28
- 11.ДАК Ф.163 оп.38 Спр.166

ДОДАТКИ

1. **Додаток №1-** Заява Н.А.Терещенко про надання ним коштів на будівництво лікарні. ДАК. Ф.163 оп.7 Спр.1225
3. **Додаток №2-** Заява М.П.Дегтерьова про надання ним коштів на будівництво лікарні. ДАК. Ф.163 оп.7 Спр.1225
- 3.**Додаток №3-** Заява М.Ф.Попова про надання ним коштів на будівництво лікарні. ДАК. Ф.163 оп.7 Спр.1225
- 4.**Додаток №4** Доклад міського голови Сольського думі про наміри добродичів спорудити лікарню. ДАК Ф.163 Оп.7 Спр.1225
- 5.**Додаток №5** Акт київської міської управи про надання ділянки під будівництво лікарні. ДАК Ф.163 оп.7 Спр.1225
- 6.**Додаток №6.** Підписка В.М. Ніколаєва про нагляд за будівництвом хірургічного корпусу. ДАКО Ф.1 Оп.239 спр.214
- 7.**Додаток №7.**Протокол будівельного відділення київського повітового правління №281 від 24 червня 1903р. про дозвіл на будівництво хірургічного корпусу. ДАКО Ф.1 Оп.239 Спр.214
- 8.**Додаток №8** Проект статуту Київської безкоштовної лікарні цесаревича миколи для чорноробів. ДАК Ф.163 оп.7 Спр.1225
- 9.**Додаток №9** Матеріальна розцінка споруди хірургічного корпусу. ДАК Ф.141 Оп.1 Спр.9
- 12.**Додаток №10.** Матеріальна оцінка споруд лікарні для страхування.1903р. ДАК Ф.141 Оп.1 Спр.9
- 13.**Додаток №11** Постанова №725 про нове будівництво охматдиту у 1937р. ДАК Ф. Р-1 Оп.1 Спр.9866
- 14.**Додаток №12** Перелік установ ОХМАТДИТУ

ІЛЮСТРАЦІЇ

1. Сучасний план місцевості.
2. Викопіювання з сучасного плану м. Києва. (1:2000)
3. Портрет Миколи Артем'євича та Пелагеї Георгіївни Терещенків. Охматдит. Майбутнє, сьогодні, минуле.
4. Портрет М.П.Дегтерьова. Охматдит. Майбутнє, сьогодні, минуле.
5. Портрет М.Ф.Попова. Охматдит. Майбутнє, сьогодні, минуле.
6. Портрет Є.І.Афанасьєва. Охматдит. Майбутнє, сьогодні, минуле.
7. Портрет І.М.Терещенко. Охматдит. Майбутнє, сьогодні, минуле.
8. Портрет архітектора В.М.Ніколаєва.
9. План місцевості Шулявки 1861р., на якому було виділене місце для будівництва лікарні для чорноробів. ДАКО Ф.1542 Оп.1 Спр.28
10. Викопіювання Шулявки з плану м.Києва з показом місця розташування лікарні. ДАК Ф.163 Оп.38 Спр.166
11. Викопіювання Шулявки з плану м.Києва з показом місця розташування лікарні. ДАК Ф.163 Оп.38 Спр.166
12. Викопіювання Шулявки з плану м.Києва з показом місця розташування лікарні. ДАК Ф.163 Оп.7 Спр.1225
13. План м.Києва 1874р. з показом передбачуваних споруд ДАК Ф.163 Оп.7 Спр.1225
14. Викопіювання з плану м.Києва з показом місця розташування споруд лікарні. ДАК Ф.163 Оп.7 Спр.1225
15. Копія плану садиби лікарні з показом передбачуваних споруд ДАК Ф.163 оп.7 Спр.1225
- 15-а Каплиця. Проект В.Ніколаєва ДАК Ф.163 Оп.7 Спр.1225
16. Поповерхові плани першої черги забудови. ДАК Ф.141 оп.1 Спр.9
17. План садиби з показом планів інфекційних корпусів та плану амбулаторії. ДАКО Ф.1 Оп.235 Спр.110
18. План садиби з нанесенням на ньому місця розташування хірургічного корпусу. ДАКО Ф.1 Оп.243 Спр.199
19. План садиби з показом перебудови кухні. ДАКО Ф.1 оп.243 Спр.199
20. План садиби ДАК Ф.141 Оп.1 Спр.9
21. Генеральний план садиби лікарні з показом поповерхових планів хірургічного корпусу. ДАК Ф.141 Оп.1 Спр.9
22. Хірургічний корпус. Головний фасад. Отчет бесплатной больницы Цесаревича Николая для чернорабочих за 1-е десятилетие. К.1905. (Джерело надане киевознавцем М.Б.Кальницьким).

- 23.Хірургічний корпус. Підвальний поверх. ДАК Ф.141 Оп.1 Спр.9
- 24.Хірургічний корпус.Перший та другий поверхи. ДАК Ф.141 Оп.1 Спр.9
25. Хірургічний корпус. Головний фасад. Охматдет.
26. Хірургічний корпус. Підвальний поверх. Отчет бесплатной больницы Цесаревича Николая для чернорабочих за 1-е десятилетие. К.1905. (Джерело надане киевознавцем М.Б.Кальницьким).
- 27.Хірургічний корпус. Перший поверх.Отчет бесплатной больницы Цесаревича Николая для чернорабочих за 1-е десятилетие. К.1905. (Джерело надане киевознавцем М.Б.Кальницьким).
28. Хірургічний корпус. Другий поверх.Отчет бесплатной больницы Цесаревича Николая для чернорабочих за 1-е десятилетие. К.1905. (Джерело надане киевознавцем М.Б.Кальницьким).
29. План 1925 року. ГоловаПУ планосховище.
30. Будівництво 30-хрр. Пологовий будинок. АРУ 1938 № 12
31. Вигляд хірургічного корпусу у 1980-іпрр.
- 32.Вигляд хірургічного корпусу у 1980-іпрр.
33. Вигляд меморіальної дошки на фасаді хірургічного корпусу.
- 34.Приклад сучасної забудови лікарні.

ДОДАТКИ

просил согласно §9 одобренного Городского Духов-
ного устава больницы, хранить в городской
кассе, как неприкосновенный капитал на
вплывающие средства и проценты с оных, вливать
в назначенные от города 7500 руб. препо-
вовать в Больничный Комитет.

О получении Управою помянутых выше
Государственных 5% билетов просил нас
удоволить. Писарь Григорий Терещенко
Александрович Сидорова
Сов. инт. - ф. 10. 10
Апрель 22-1218 9...

Марта 3 дня
1892 года

Губ.

163-7-1225_п

№ 4903 / Общественный долг 1894 г. 3-е марта
 № 4904 / на 1894 год 1-й раз
 № 4905 / 1-й раз

М. П.

Всего в 1894 году
 по ссуде на 100000 руб.
 по 5% годовых
 по 100000 руб.
 по 5% годовых
 по 100000 руб.
 по 5% годовых
 по 100000 руб.
 по 5% годовых
 по 100000 руб.
 по 5% годовых

Городскую Управу

Поместного Почетного
 Гражданина Михаила
 Карповича Перетерва

Заявление

На подтверждении Действительного Стат.
 ского Советника Николая Артемьевича
 Перетерва капитала в сто тысяч рублей, соору-
 жается в городе Кieve бесплатная Больница
 Цесаревича Николая для переправления.

Для образования основного не прикосновенного
 капитала, проценты с которого должны быть
 обращены на постоянное содержание больницы,
 при сем предоставляю от моего имени Александр
 Демитриевич Бакин в залог некое имущество
 по максимуму рублей 100000 всего двести тысяч
 рублей руб. 15000 купонным от Демитриева сего
 года
 по нарицательной цене в сто тысяч рублей каждая,
 всего на сумму двести пять тысяч рублей,
 с текущими с 1-го июля 1894 года купонами.

Представляемые 5% Государственные Бумаги
 покорнейше прошу, согласно § 9 одобренного Город-
 ского Думного проекта устава больницы, аранжировать
 в Городской казне, как неприкосновенный
 капитал на вечные времена, а проценты

163-7-1225_п

с анато вместе с напечатанными отъ Горада
7500 рубл. препроводить въ Коллегіальный Комитетъ.

Опущеніи Управою въмѣстительнаго 5%
Государственнаго Бумага прошу увѣдомить меня.
Починувшаго въуказъ Горада въ
слѣдствіи напечатаннаго. В. С. С. С.

Марта 3го дня

1892 года

г. Кресты.

163-7-1225_п

№ 53. 2000 руб. 26 марта
 В Киевскую Городскую Управу
 72.

П. П. Писко. Потомственный почтовый
 гражданина Николас Ваггс-
 евича Павла
 Займский.

На погребение покойного действительного
 советника Николас Акимовича
 Терещенко капитала в 100 тысяч рублей
 ссужаемая в г. Киеве Землеманная банда
 Цесаревича Николая для погребения.

Для образования основного погребения
 нао капитала, проценты с которого должны
 быть обращены на погребение ссужаемых бан-
 ды, при ссуде представляю акт и всего ив-
 си двадцать пять 5% Государственных вто-
 рого восточного займа Рублина на № 56492-56508
 и 56488-56485 по нарицательной цене в 1000 руб.
 каждый, всего на сумму двадцать пять тысяч
 рублей с 13^{ми} месячными купонами, на срок
 2 июля 1892 года.

Представительский 5% Государственный Руб-
 лъ поскорейше прощу, согласно 39 одобренного
 Городского Думного решения устава банда
 зрания в городской казны как негосудар-
 ственный капитал на вечные времена, и проценты
 с оного, вместе с набежавшим от проща 5%
 представляю в Банковский комитет. О по-
 лучении Управы напечатать ввие Государства
 5% Думного прощу ивие одобренным.

Потомственный Почтовый Председатель
 Николас Акимович Павлов
 марта года 1892 года.
 Т. Киб.

163-7-1225_н

Докладъ. 2го сего Марта въ Гродненскую Губерн. поступили че-
 №1156 тире записки: 1^ю отъ Действительнаго Статскаго
 Служ. 1892. Состатника Н. А. Терещенко, при каеиъ онъ представилъ ра-
 счетную книжку Кіевскаго Гривислительнаго Банка за №1584,
 на внесенный имъ капиталъ въ 100000 руб., намертво вложенный имъ
 на постройку больницы для крпороаботнхъ въ Кіевѣ; 2^ю, отъ него же
 Н. А. Терещенко свѣдѣніе съ кассы его Имѣніа Гродненскаго, при
 которомъ представлено 5% Государственнаго Банка, билетъ
 II выпуска за №№ 002597 и 002598, на нарицательной цѣнѣ 25.000 руб.
 каждаго, съ 18 купонами со срока 1го Января 1892, по нарицатель-
 ной цѣнѣ въ нарицательный, на вложенъ вклада, капиталъ, %
 въ которомъ доверны употреблены на содержаніе больницы для крпороаботнхъ,
 больницы для крпороаботнхъ, 3^ю и 4^ю, отъ имени Потомковъ
 Потомковъ Гражданинъ: А. П. Дегтерева и Н. В. Поника, при которыхъ
 представлено капиталъ также по 25.000 руб. для образованія крпоро-
 основаннаго капитала, первый въ 25 закладовъ билетъ Кіевскаго
 Земельнаго Банка, по 1000 руб. каждаго, а именно: серия 25 №№ 2191,
 2195, 2216 и 2221 съ 17 купонами каждаго; серия 26 №№ 2, 3, 4, 10, 11, 14, 15 и 1333
 съ 18 купонами каждаго; серия 27 №№ 413, 414, 415, 420, 421 и 452 съ 19 купо-
 нами каждаго; серия 29 №№ 195 и 638 съ 21 купонами каждаго; серия 30 №№
 21, 22, 23, 24, 434 и 1157 съ 22 купонами каждаго; срокъ погашенія купонъ
 съ 1го Января 1892 года; а вторыми въ 25 5% Государственнаго Билета
 второго восточнаго займа, по 1000 руб. каждаго, за №№ 56492-56503 и
 56478-56485, съ 13 купонами каждаго со срока 2 Января 1892 года.
 Все означенное, выше описанное Губерн. приметъ представленные
 капиталы для указаннаго ими назначенія и о погашеніи билетовъ
 ихъ уведомитъ.

Справка 1^ю. Гродненская Дума, въ экстренномъ засѣданіи своемъ
 2го Января сего года, по выслушаніи доклада Комиссіи по устрой-
 ству въ Кіевѣ больницы для крпороаботнхъ и обвѣщенный Предводителемъ
 этой Комиссіи С. П. Францавета о способахъ постройки по пред-

163-7-1225
 п

значительный при докладах планов и сметы и о работ, по-
жертвований, сданных Н. А. Терещенко 425 т. на увеличение
сохранительного капитала и П. Т. Терещенко 25.000 р. в непроизво-
дственный капитал больницы, - при этом Т. Франкель выразил
желание Коллосин, что бы пожертвованные в непроизводительный
капитал больницы деньги были введены пожертвовательным в Го-
родскую кассу Государственным 5% бумагам на основании
на Высочайшем Указе; деньги же на постройку больницы отпущены
в распоряжении Надзирательного Комитета, - определено:
1^е выразить Н. А. Терещенко и супругам его П. А. Терещенке
глубокую благодарность Думы за новые пожертвования на
покупку для одного класса младших учеников; 2^е, поручить
Коллосин поскорее выкупить для чернорабочих продукты
для на еду постройке из их подвоя и самую постройку
выполнить под наблюдением Особого Комитета, выбор ко-
торого предложить совету Коллосин из своей среды; 3^е, по по-
лучении от Высочайшего Правительства разрешения по изданию
Городского плана и по представлению Государственной Думы
относительно земли, отведенной под больницу, предоставить
Т. Т. Терещенке, согласно изданию, пожертвователь-
ным в фонд больницы деньги, ввести в Городскую кассу Государ-
ственным 5% бумагам для зачисления на счет в непроизво-
дственный капитал больницы для чернорабочих на Высочайшем Указе;
денег же пожертвованных на постройку больницы отпущены в
распоряжение Надзирательного Комитета для употребления
из по назначению.

Выражая 2^е Т. Киевский Губернатор извещением от
28 Января с. г. за № 50^м, на имя Т. Городского Головы изв-
домил его о состоявшемся 2^е Января сего года Высочайшем
сообщением на основании пред. повел. Указом о вводу с-
ледующей площади в Киев и об утверждении пред. плана.

163-7-1225_п

Примутки Урожденной Губавы, по взысканию настоящего По-
 княда и справки к нему Постановлены: 1^я поручить Купцу
 Губавы все поименованные выше денежные документы, выданные
 Н. А. и П. Т. Мерцуско, А. П. Дмитриевым и Н. В. Пондеевым кроме
 в казну Губавы сътыны, что 100.000 руб., предназначенные к вы-
 платившимся в казенно-основанной казначействе взысканья на взы-
 сканья бывших сданых недвижимых на взысканье в Киевскую
 Контору Государственного Банка; 2^я разрешитую купцу
 Промышленного Банка за № 1584 на капитал в сто тысяч
 рублей производить Председателю Комитета по постройке
 взысканья Е. И. Францеву для расходов этого капитала по
 непосредственному распоряжению Комитета, согласно опреде-
 лению Думой от 2го июля сего года; 3^я утвердить от имени
 Г. Городского Головы Правление Киевского Промышленного Бан-
 ка о том, что взысканье Н. А. Мерцуско по текущей статье
 этого Банка, на имя Городской Губавы, 100.000 руб. будут рас-
 полагаться непосредственно Комитетом по постройке взы-
 сканья для кривораздана, по какому тоному отныне и со-
 става Комитета, кои на то будут или уполномочены по-
 ставлены постановлением, отныне Правление Банка будет сосре-
 динено уведомлять Комитетом. При этом сообщают Прав-
 лению, что по определению Городской Думы, состоявшимся
 1го Февраля 1891 г., чинами Комитета по постройке взы-
 сканья, кроме Т. Т. Мерцуско: Н. А. Мерцуско, А. П. Дми-
 триева и Н. В. Пондеева, состоялись Т. Т. Мещанин, С. А. Мерцуско,
 В. А. Рубинштейн, В. Н. Николаев и У. В. Антонович; пред-
 седателем же этой комиссии избран Е. И. Францев; 4^я Про-
 сит Г. Городского Головы доложить о взысканье Т. Киевского Гу-
 бернатора о поступившем от Т. Т. Мерцуско капитал
 и факта взысканья о наименовании взысканья для
 кривораздана, взысканье Цесаревича Николая, со-

163-7-1225

наше восстановление Духов ст. 7-й 1891/2. и 5-й 1892/3.
лучше определенно Присоединить к нему 7-й 1892/3.
вместе с 7-м 1892/3. Председатель Комиссии С. В. Агранов-
ский, который имеет от нас предложение и предложение к
Присоединению к нему 7-й 1892/3. 7-й 1892/3. 7-й 1892/3.
В Комиссии.

Пред. Вол. С. Аграновский.

Министр Инструкции

Секретарь

В. Зинченко

Генерал

163-7-1225_п

2

Позначка

Я ниве подписавшии е Владимир
Александрович Владимир Николаевич
Николаев, на основании ст. 195 Зем.
Судебного т. III Св. Зак., даю сие
подпису в том, что ниве пра-
во производим производим, приняв
на себя нагроз и руководя при по-
стройке каменного в два этажа
повышения при помощи для серво-
работки Цесарева Николая и
настройкой с применением
на пути и протекции, по пред-
ставленным условиям и
обязанности отменяются за пра-
вильности и прочими работами, -
1903 г. Июнь 12 дн

Владимир Александрович Владимир Николаевич

1-239-214
П

ПРОТОКОЛЪ
Линбергъ
 Строительнаго Отдѣленія Киевскаго Губернскаго Правленія.

1 юнѣ 1903 года по № 281

Время
исполненія.

Главный врачъ Киевской безплатной ЦЕСАРЬВИЧА НИКОЛАЯ больницы для чернорабочихъ, препроводивъ въ Строительное Отдѣленіе при отъѣзденіи отъ 4 юнѣ, за № 257, въ 2 - хъ экземплярахъ два проекта на постройку въ усадьбѣ названной больницы каменнаго хирургическаго павильона и на пристройку и надстройку 2 - го этажа надъ кухней и прачешной больницы, просить утвердить таковыя къ исполненію.

По сообщенію Врачебнаго Отдѣленія, на замечаніе котораго были переданы означенные проекты, къ осуществленію послѣднихъ препятствій въ врачебно - санитарномъ отношеніи не встрѣчается. - Тѣ же проекты, при разсмотрѣніи ^{Слѣд.} Строительнымъ Отдѣленіемъ, какъ на составленныя въ техническомъ отношеніи удовлетворительно.

О П Р Е Д Е Л Е Н І Е

Проекты на постройку въ усадьбѣ Киевской безплатной ЦЕСАРЬВИЧА НИКОЛАЯ больницы для чернорабочихъ каменнаго хирургическаго павильона и на пристройку и надстройку 2 - го этажа надъ кухней и прачешной больницы, какъ составленные въ техническомъ отношеніи удовлетворительно, одобрить, съ тѣмъ, чтобы осуществленіе этихъ проектовъ производилось подъ наблюденіемъ техника, имѣющаго по закону право на производство строительныхъ работъ, о чемъ на проектахъ отнестись

№ д. 214
1903 г.

1-239-214
П

ПРОТОКОЛ

надлежація надписи и засвидѣтельствованныя копии проектовъ проектовъ препроводить Главному Врачу названной больницы, вслѣдствіе отношенія его отъ 4 іюня, за № 257. Затѣмъ дѣло это по Строительному Отдѣленію зачислить конченныя.

Губернскій Инженеръ

За Губернскаго Архитектора,

Младшій Архитекторъ

Директоръ

1-239-214

ПРОЕКТЪ

устава Кіевской бесплатной больницы Цесаревича Николая для чернорабочихъ.

1. Общія положенія.

§ 1.

Больница для чернорабочихъ Цесаревича Николая въ Кіевѣ, учреждаемая въ честь Его Императорскаго Высочества Наслѣдника Цесаревича, предназначается для бесплатнаго пользованія чернорабочихъ и вообще лицъ недостаточныхъ, страдающихъ преимущественно острыми заболѣваніями.

§ 2.

Больница помѣщается въ зданіи, выстроенномъ на капиталъ сто тысячъ рублей, пожертвованный Дѣйствительнымъ Статскимъ Совѣтникомъ Николою Артемьевичемъ Терещенко, на землѣ, отведенной Городскимъ Общественнымъ Управленіемъ, въ количествѣ 3 десят. 2045 сажень, въ Лукьяновскомъ Полицейскомъ участкѣ, по Кадетскому шоссе, между предмѣстьемъ Шулявкою и Городскими казармами.

163-7-1225_n

§ 3.

При больницѣ впослѣдствіи, по усмотрѣнію Комитета Больницы, можетъ быть открыто отдѣленіе для приходящихъ за медицинскимъ совѣтомъ и пособіемъ.

§ 4.

Штатное число бесплатныхъ кроватей ограничивается пятьюдесятью, изъ коихъ 30 кроватей предназначается для мужчинъ и 20 для женщинъ. Съ расширеніемъ средствъ больницы, число коекъ будетъ увеличиваться.

§ 5.

Средства на содержаніе больницы заключаются въ слѣдующемъ: а) въ процентахъ съ основного неприкосновеннаго капитала, пожертвованнаго учредителями: Николою Артемьевичемъ Терещенко—двадцать пять тысячъ рублей, Пелагеею Георгіевною Терещенко—двадцать пять тысячъ рублей, Михаиломъ Паренъевичемъ Дегтеревымъ—двадцать пять тысячъ рублей и Николаемъ Фаддѣевичемъ Поповымъ—двадцать пять тысячъ рублей, а всего—сто тысячъ рублей; б) ежегодномъ взносъ Городского Общественнаго Управленія, въ размѣръ семи тысячъ пятисотъ рублей, согласно постановленію Кіевской Думы, состоявшемуся 7 Февраля 1891 года; в) процентахъ съ неприкосновенныхъ капиталовъ, жертвуемыхъ благотворителями на устройство постоянныхъ кроватей; въ ежегодныхъ взносахъ членовъ покровителей; д) въ частныхъ добровольныхъ пожертвованіяхъ, могущихъ поступать отъ благотворителей—деньгами, вещами, припасами и т. п.

163-7-1225_п

§ 6.

Частные благотворители, желающие на вѣчныя времена обезпечить содержаніе одной или нѣсколькихъ коекъ въ больницѣ, вносятъ капиталъ на содержаніе каждой койки, не менѣе пяти тысячъ рублей, который поступаетъ въ основной капиталъ больницы. Если частный благотворитель обезпечиваетъ содержаніе пяти коекъ, то цѣлая палата навсегда именуется именемъ жертвователя, и самъ жертвователь пользуется правами учредителя.

При обезпеченіи меньшаго числа коекъ или одной койки, имя благотворителя навсегда присваивается этой койкѣ.

При желаніи жертвователей, надъ койкою или въ палатѣ помѣщается портретъ жертвователя.

§ 7.

Жертвуемое въ пользу больницы имущество, если не имѣетъ опредѣленнаго жертвователемъ назначенія, можетъ быть по усмотрѣнію Комитета обращено въ деньги, которыя, смотря по ихъ количеству, или присоединяются къ ассигнуемой на годичное содержаніе больницы суммѣ, или вносятся въ запасной капиталъ больницы. Пожертвованія деньгами, если только они не имѣютъ опредѣленнаго назначенія, а также кружечный сборъ—поступаютъ въ запасной капиталъ.

§ 8.

Запасной капиталъ больницы предназначается на улучшеніе и расширеніе заведенія и расходуется не иначе, какъ по постановленію Комитета. Если въ концѣ года отъ суммъ, назначаемыхъ на содержаніе больницы, получается остатокъ, то таковой обращается также въ запасной капиталъ больницы. Отъ усмотрѣнія Комитета зависитъ, въ случаѣ увеличенія запаснаго капитала,—дѣлать изъ онаго перечисленіе въ основной капиталъ больницы.

163-7-1225_п

§ 9.

Суммы, составляющія основной капиталъ, хранятся въ Городской кассѣ въ Государственныхъ 5% бумагахъ, какъ неприкосновенный капиталъ больницы на вѣчныя времена, и проценты съ нихъ два раза въ годъ получаютъ членомъ-распорядителемъ на содержаніе больницы по постановленію каждый разъ Комитета. Проценты съ основного капитала, а также деньги, отпускаемыя ежегодно Городскимъ Управленіемъ на содержаніе больницы, въ количествѣ 7500 руб.,—хранятся на текущемъ счету Комитетомъ больницы въ одномъ изъ кредитныхъ учрежденій въ г. Кіевѣ и расходуются по постановленію Комитета, по мѣрѣ надобности, членомъ-распорядителемъ.

Запасной капиталъ больницы, образующійся изъ взносовъ членовъ-покровителей, частныхъ пожертвованій, кружечнаго сбора и остатковъ отъ смѣтныхъ ежегодныхъ назначеній, хранится также въ одномъ изъ кредитныхъ учрежденій города Кіева и можетъ быть вынимаемъ только по опредѣленію Комитета.

§ 10.

Для усиленія средствъ больницы, разрѣшается имѣть двѣ кружки: одну при входѣ въ больницу, а другую въ пріемной комнатѣ. Кромѣ того, въ пріемномъ покоѣ находится шнуровая книга для записыванія пожертвованій, которыя употребляются согласно желанію и назначенію жертвователей.

§ 11.

При больницѣ учреждается особое званіе членовъ-покровителей, безъ различія пола. Лица, вносящія единовременно 500 рублей или ежегодно по 25 рублей, именуются членами-покровителями.

163-7-1225_п

§ 12.

Члены-покровители имѣють доступъ въ больницу во всякое время, за исключеніемъ часовъ врачебной визитаціи; они вникають въ нужды каждаго больного, приискивають мѣста и занятія выписывающимся больнымъ, принимаютъ на себя исполненіе нѣкоторыхъ хозяйственныхъ порученій Комитета.

Членамъ-покровителямъ предоставляется право подавать заявленія въ Комитетъ, касающіяся существующихъ порядковъ въ больницѣ. Заявленія эти обязательно обсуждаются въ засѣданіяхъ Комитета.

II. Управление больницею.

§ 13.

Больница состоитъ въ вѣдѣніи Кіевского Городского Общественнаго Управленія.

§ 14.

Ближайшее управленіе больницею сосредоточивается въ особомъ больничномъ Комитетѣ состоящемъ изъ Попечителя въ качествѣ Предсѣдателя, не менѣе какъ трехъ членовъ-сотрудниковъ; врача, завѣдывающаго больницею; одного представителя отъ Городского Общественнаго Управленія, избираемаго Думой на 3 года, и Кіевского врачебнаго Инспектора.

§ 15.

Званіе Попечителя больницы присваивается пожизненно учредителю, Дѣйствительному Статскому Совѣтнику Николѣ Артемьевичу Терещенко; остальные три учредителя: жена Дѣйствительнаго Статскаго Совѣтника

163-7-1225_п

Пелагея Георгиевна Терещенко, Почетные Граждане: Михаил Парсентьевич Дегтеревъ и Николай Фаддеевич Поповъ, а также профессоръ, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ Евгений Ивановичъ Афанасьевъ—считаются постоянными сотрудниками.

§ 16.

Всякій новый жертвователь, вносящій въ пользу больницы не менѣе двадцати пяти тысячъ рублей, поступаетъ въ число учредителей и дѣлается членомъ-сотрудникомъ въ Комитетъ.

§ 17.

Въ случаѣ выбытія Попечителя, Николы Артемьевича Терещенко, мѣсто Попечителя замѣщается Киевскою Городскою Думою однимъ изъ сотрудниковъ. Если число сотрудниковъ въ Комитетъ дѣлается менѣе трехъ, то Дума избираетъ новаго сотрудника изъ числа жертвователей или изъ лицъ, извѣстныхъ Городскому Общественному Управленію своею благотворительностью и знаніемъ больничнаго хозяйства.

§ 18.

Попечитель заботится о благосостояніи больницы, какъ въ нравственномъ, такъ и въ матеріальномъ отношеніи; наблюдаетъ за выполненіемъ настоящаго устава всѣми служащими больницы.

§ 19.

Въ случаѣ отсутствія Попечителя, обязанности его исполняются избраннымъ имъ однимъ изъ членовъ Комитета, о чемъ и доводится до свѣдѣнія Киевскаго Городского Управленія.

163-7-1225
п

§ 20.

Сотрудники Попечителя раздѣляютъ съ нимъ всѣ заботы по благоустройству больницы, ближайшее завѣдываніе которой возлагается на одного изъ сотрудниковъ, именуемаго членомъ-распорядителемъ.

Примѣчаніе: Если между членами-сотрудниками не найдется желающаго принять на себя обязанности члена-распорядителя, то Комитетъ можетъ возложить эти обязанности на одного изъ членовъ-покровителей или пригласить для этого лицо, извѣстное Комитету знаніемъ больничнаго хозяйства, съ назначеніемъ ему денежнаго вознагражденія и съ обозначеніемъ круга его дѣятельности особою, выработанною Комитетомъ инструкцію.

§ 21.

Членъ-распорядитель исполняетъ обязанности смотрителя, казначея и докладчика въ Комитетѣ; слѣдитъ за точнымъ выполненіемъ служащими всѣхъ постановленій Комитета, заботится о сбереженіи имущества и содержаніи всего заведенія въ исправности и чистотѣ, слѣдитъ за правильнымъ веденіемъ прихода-расходныхъ книгъ и всей отчетности по больницѣ. Подъ его непосредственнымъ наблюденіемъ экономъ ведетъ все хозяйство больницы.

По соглашенію съ врачомъ больницы, онъ назначаетъ, опредѣляетъ и увольняетъ прислугу.

§ 22.

Врачъ, завѣдывающій больницею, избирается Комитетомъ. Врачъ есть непосредственный распорядитель и отвѣтственное лицо по всѣмъ отдѣленіямъ заведенія,

163-7-1225_п

въ медицинскомъ отношеніи; ежемѣсячно онъ представляетъ отчетъ о движеніи больныхъ во Врачебное Отдѣленіе Кіевскаго Губернскаго Правленія и въ январѣ мѣсяцѣ ежегодно представляетъ медицинскій отчетъ за истекшій годъ во Врачебное Отдѣленіе и Комитетъ Больницы.

§ 23.

Въ помощь врачу назначаются молодые врачи-интерны, помѣщающіеся каждый при своемъ отдѣленіи.

При комплектѣ въ 50 кроватей полагаются два интерна: одинъ при хирургическомъ, а другой при терапевтическомъ отдѣленіи.

Интерны избираются врачомъ больницы и утверждаются Комитетомъ на два года; они находятся въ полномъ и непосредственномъ распоряженіи врача больницы, исполняя всѣ его порученія. По окончаніи двухлѣтняго срока интерну выдается отъ Комитета больницы удостовѣреніе, что молодой врачъ по окончаніи курса въ университетѣ два года занимался специально при больницѣ, въ терапевтическомъ или хирургическомъ отдѣленіи.

§ 24.

Допускаются къ занятію въ больницѣ врачи безъ содержанія, въ качествѣ сверхштатныхъ ординаторовъ, но при существующемъ комплектѣ больницы—не болѣе двухъ. Сверхштатные ординаторы занимаются подъ руководствомъ врача больницы и допускаются къ занятіямъ, а равно увольняются отъ занятій Комитетомъ.

§ 25.

Комитетомъ могутъ быть приглашаемы сестры милосердія для ухода за больными.

163-7-1225_п

§ 26.

Для исполненія духовныхъ требъ Комитетомъ приглашается священникъ.

§ 27.

По заявленію врача больницы могутъ быть приглашаемы врачи-консультанты, специалисты.

§ 28.

При больницѣ имѣется своя аптека съ аптекарскимъ помощникомъ и служителемъ. Приготовленіе и отпускъ лекарствъ, а также аптечная отчетность находится подъ непосредственнымъ надзоромъ врача больницы.

Комитетъ больницы.

§ 29.

Въ кругъ дѣятельности Комитета, составъ котораго опредѣляется § 14, входятъ всѣ дѣла, касающіяся больницы, а именно:

а) Забота о сохраненіи и правильномъ, на экономіи основанномъ, расходованіи суммъ, поступающихъ въ больницу, а также изысканіе способовъ къ усиленію средствъ больницы мѣрами, дозволенными закономъ.

б) Составленіе инструкцій для всѣхъ служащихъ при больницѣ, а равно—правилъ для больныхъ и посѣтителей.

в) Распоряженіе о заготовленіи, съ торговъ или хозяйственнымъ образомъ, всего необходимаго для больницы, и освидѣтельствованіе всѣхъ предметовъ обзаведенія больницы.

163-7-1225
п

г) Ежемѣсячное, а иногда внезапное свидѣтельство-
ваніе суммъ, шнуровыхъ книгъ и имущества заведенія.

д) Назначеніе числа прислуги въ больницы и раз-
мѣровъ жалованья служащимъ.

е) Утвержденіе таблицы продовольственныхъ порцій.

ж) Составленіе и представленіе годовыхъ смѣтъ
по больницѣ въ Кіевскую Городскую Управу не позже
1-го Ноября и ежемѣсячныхъ отчетовъ, въ видѣ копій
съ прихода-расходныхъ книгъ, а также ежегодныхъ къ
1-му Марта—о состояніи больницы и движеніи суммъ.

з) Избраніе врача, члена распорядителя, эконома,
дѣлопроизводителя, аптекарскаго помощника; утверж-
деніе интерновъ, сверхштатныхъ ординаторовъ и пригла-
шеніе консультантовъ, священника и сестеръ милосердія.

к) Высыпка изъ кружекъ денегъ и провѣрка книгъ
для сбора пожертвованій, и занесеніе этихъ денегъ на
приходъ, при чемъ кружки должны быть за печатью Ко-
митета и подъ замкомъ.

л) Продажа принадлежащихъ больницѣ ненужныхъ
или вышедшихъ изъ употребленія вещей, при чемъ вы-
рученные деньги записываются на приходъ.

м) Перечисленіе смѣтныхъ назначеній по больнич-
ному хозяйству—изъ одной статьи въ другую.

н) Приемъ частныхъ пожертвованій и зачисленіе
жертвователей какъ въ число членовъ-сотрудниковъ (§ 16),
такъ и членовъ-покровителей (§ 11).

о) Увольненіе въ отпускъ служащихъ лицъ, сро-
комъ не свыше двухъ мѣсяцевъ.

п) Внесеніе больничныхъ суммъ въ кредитныя уч-
режденія и полученіе ихъ изъ оныхъ, не менѣе какъ
за двумя подписями членовъ Комитета

163-7-1225_п

р) Забота о составленіи при больницѣ библіотекъ для чтенія и приглашенія духовныхъ лицъ для нравственно-религіозныхъ бесѣдъ съ больными.

с) Страхование зданій больницы и ея имущества.

т) Распредѣленіе квартиръ между служащими и разборъ всѣхъ недоразумѣній между ними.

ф) Представленіе служащихъ къ наградамъ.

§ 30.

Комитетъ собирается не менѣе одного раза въ мѣсяць. Дѣла въ Комитетѣ рѣшаются по большинству голосовъ, а въ случаѣ равенства—голосъ Предсѣдателя даетъ перевѣсъ. Засѣданія комитета составляется журналъ, который подписывается всѣми присутствующими.

§ 31.

По усмотрѣнію Попечителя могутъ быть собраны экстренныя засѣданія Комитета для обсужденія и рѣшенія дѣлъ, не терпящихъ отлагательства.

Въ засѣданія Комитета могутъ быть приглашаемы съ правомъ совѣщательнаго голоса, врачи-спеціалисты и члены-покровители.

Пріемъ больныхъ, ихъ выписка и погребеніе.

§ 32.

Всѣ больные лечатся безплатно. Пріемъ больныхъ производится врачомъ больницы отъ 8 до 12 часовъ дня, на основаніи инструкцій, данныхъ Комитетомъ. Въ ос-

163-7-1225_п

тальное время дня могут быть принимаемы только такіе больные, которые требуютъ безотлагательной медицинской помощи.

§ 33.

Выписка больныхъ производится врачомъ больницы.

§ 34.

Умершіе въ больницѣ погребаются на счетъ родственниковъ, а въ случаѣ ихъ отказа—на счетъ больницы. Вскрытіе умершихъ производится по усмотрѣнію врача. Трупы умершихъ, у которыхъ не окажется родственниковъ, могутъ быть передаваемы въ Анатомическій театръ Университета. Документы умершихъ возвращаются въ тѣ мѣста, откуда они были выданы, съ подписью священника о погребеніи. Платье и всѣ вещи, оставшіяся послѣ смерти умершихъ больныхъ, а равно и принадлежащія имъ деньги выдаются родственникамъ, ежели они явятся съ надлежащими документами въ теченіе полугода. Ежели же они не явятся въ теченіе полугода, то вещи, представляющія какую-нибудь цѣнность, продаются съ публичнаго торга, и вырученныя деньги, а равно и наличныя деньги хранятся въ Комитетѣ больницы въ теченіе 10 лѣтъ, послѣ истеченія коихъ эти деньги поступаютъ въ пользу больницы.

Права и преимущества больницы.

§ 35.

Больница имѣетъ печать съ подписью: „Кіевская бесплатная больница Цесаревича Николая для черно-рабочихъ“ и гербомъ г. Кіева.

163-7-1225_п

§ 36.

Попечитель, членъ-распорядитель, сотрудники, врачъ, завѣдывающій больницею, врачи-интерны и сверхштатные ординаторы, а также экономъ и помощникъ провизора—считаются на Государственной службѣ, въ классѣ по должностямъ и разрядахъ по мундиру: Попечитель въ V, членъ-распорядитель въ VI; сотрудники и врачъ, завѣдывающій больницею, въ VII; врачи-интерны и сверхштатные ординаторы въ VIII, экономъ и помощникъ провизора въ XII классахъ.

Примѣчаніе. Если въ числѣ лицъ для занятія классныхъ должностей при больницѣ—окажутся не имѣющія права на Государственную службу, то они носятъ лишь мундиръ, должности присвоенный; имѣющія же воинскіе чины, занимая сказанныя должности, могутъ, по ихъ желанію, оставаться въ сихъ чинахъ безъ переименованія въ чины гражданскіе.

§ 37.

Принадлежанія больницъ зданія и основной капиталъ всегда составляютъ ея неприкосновенную собственность и не могутъ быть обращены ни на какое другое употребленіе. Зданія больницы освобождаются отъ всѣхъ казенныхъ и общественныхъ повинностей.

§ 38.

При пріобрѣтеніи, для цѣлей больничнаго призрѣнія, движимаго или недвижимаго имущества—по завѣщанію или въ даръ, больница освобождается отъ крепостныхъ пошлинъ (65 ст. Устава Общ. Призрѣнія, изд. 1857 года).

163-7-1225_n

§ 39.

При выпискѣ изъ за-границы для больничнаго употребленія медикаментовъ, медицинскихъ инструментовъ, пособій — больница освобождается отъ таможенныхъ пошлинъ.

§ 40.

Переписка по дѣламъ больницы освобождается отъ гербоваго сбора.

Предсѣдатель Комиссіи *Евгеній Аванасьевъ.*
Никола Терещенко.
Феодоръ Терещенко.
Михаилъ Дегтеревъ.
Николай Поповъ.
Всеволодъ Рубинштейнъ.
Илья Слѣпушкинъ.
Владиміръ Николаевъ.

163-7-1225_п

	Рубли	Коп.
Средства бесплатной больницы Цесаревича Николая для чернорабочихъ въ Кіевѣ:		
1. Процентовъ съ основного капитала 100 тысячъ рублей, по 5 ⁰ / ₁₀₀ годовыхъ,—5000 рублей, а за вычетомъ 5 ⁰ / ₁₀₀	4750	—
2. Ежегоднаго пособія отъ города, согласно постановленію Думы 7 Февраля 1891 г.	7500	—
В С Е Г О	12250	—

Ш Т А Т Ъ

бесплатной больницы Цесаревича Николая для чернорабочихъ въ Кіевѣ.

	Содержаніе.		Классы по должностямъ и разряды по мундиру
	Одному.	Всѣмъ.	
I. Личный составъ.			
1. Попечитель больницы одинъ	безъ содержанія.		V.
2. Членъ-распорядитель одинъ			VI.
3. Сотрудники			VII.
4. Врачъ, заведующій больницею, одинъ	900	900	VII.
5. Интерновъ-врачей двое	360	720	VIII.
6. Экономъ одинъ	500	500	XII.
7. Помощникъ провизора одинъ	480	480	XII.
II Прислуга.			
8. Надзирательница одна	300	300	
9. Мужеской палатной прислуги: четыре	96	384	
10. Женской палатной прислуги: три	72	216	
11. Кухарокъ: двѣ	84	168	
12. Прачекъ: двѣ	72	144	

163-7-1225_п

	Содержаніе.		Классъ по должностямъ и разряды по мундиру
	Одному.	Всѣмъ.	
13. Человѣкъ при аптекѣ одинъ.	120	120	
14. Дворникъ одинъ	96	96	
15. Швейцаръ одинъ.	96	96	
III. Продовольствіе и лѣченіе.			
16. Продовольствіе 50 больныхъ, считая по 18 коп. въ сутки.	65р.70к.	3285	
17. Продовольствіе 5 человѣкъ служащихъ.	96	480	
18. Продовольствіе 14 человѣкъ при-слуги.	60	840	
19. Лекарства	—	1100	
IV. Прочіе расходы			
20. Отопленіе	—	700	
21. Освѣщеніе	—	171	
22. Мойка бѣлья	—	200	
23. Вывозъ нечистотъ	—	350	
24. Канцелярскіе расходы	—	100	
25. Ремонтъ	—	500	
26. Мелочные расходы	—	400	
ИТОГО	—	12250	—

Председатель Комиссіи *Евгеній Аванасьевъ.*
Никола Терещенко.
Осодоръ Терещенко.
Михаилъ Лестеревъ.
Николай Поповъ.
Всеславъ Губининскій.
Илья Сильницкій.
Владиміръ Николаевъ.

163-7-1225_п

4)

Разценка строения лит. И

A. №	ПРЕДМЕТЫ ОЦЕНКИ	КОЛИЧЕСТВО	ЦЕНА за одню.		ЗА ВСЕ.		
			РУБЛ.	К.	РУБЛ.	К.	
1	Фундаменты кирпич. с асфальт. изол.	30	100	-	3000	-	Высота строения подвал
2	Натяж. брандмауэр из 1/2 к. кв. с.	35	20	-	70	-	1,3 и кафельный
3	Кирпич. стены из 3 к. кв. с.	47	45	-	2115	-	этажей по 2,0 саж.
4	Внутр. оштукатур.	35	35	-	1225	-	Число этажей 2,0 и
5	Внутр. оштукатур.	24/5	30/24	-	2280	-	подвал
6	Кирпич. стены на 2-х ярусах	77	25	-	1800	-	Число этажей 2,0 и
7	Дерев. стены др. оштукатур.	6	12	-	72	-	подвал
8	Дерев. стены др. оштукатур.						
9							
10	Доски, перегородки оштукатур.	103	12	-	1236	-	Число этажей строения
11	Доски, перегородки оштукатур.						для лифтового
12	Окна, клееный шп. оштук.				73	-	Болоний
13	Окна, клееный шп. оштук.				261	-	
14	Входы с балкона и смежных	129	8	-	1432	-	
15	Печи деревянные с асфальт. изол.	60	20	-	1200	-	
16	на лагах на бетон. основ.	13	10	-	130	-	
17	плиты опил.	100	22	-	2200	-	Кама при строении выдана пристройка
18	плиты опил.	20	18	-	360	-	(см. план.)
19	Потолки карнизные оштук.	128	5	-	880	-	
20	пол асфальт. оштук.	25	10	-	250	-	
21	Заст. стены, перегородки с асфальт. изол.	2	10/50	-	160	-	Заст. раб. в камен. раб.
22	Потолки, удерживающ.						1) 2 камен. раб. с асфальт. изол.
23	Окна, 2-х ярусные	37	32	-	1184	-	при этом для воздуха
24	Окна, 2-х ярусные	8/2	60/40	-	560	-	2) 2 камен. с асфальт. изол.
25	Окна, 2-х ярусные	3/1	150/100	-	600	-	установки труб для
26	Окна, 2-х ярусные	1/4/5	20/10	-	200	-	поддерживающ. т.п.
27	Двери, створчатые с асфальт. изол.	33	32	-	1056	-	воздуха из помещений
28	Двери, створчатые с асфальт. изол.	2	70/45	-	115	-	3) жаровые дымовые
29	Двери, створчатые с асфальт. изол.	4/4	25/15	-	152	-	отопл. раб. раб. раб.
30	Двери, створчатые с асфальт. изол.				55	-	35 т.п. к.
31	Потолки, удерживающ.	1	8	-	16	-	4) жаров. (отопл. раб.)
32	Потолки, удерживающ.	3	80	-	240	-	для выв. воздуха
33	Аппараты для стерилизации и др. раб.	2	2500	-	5000	-	камен. раб. для воздуха
34	Аппараты для стерилизации и др. раб.	2	4580	-	9160	-	5) Регуляторы для водо-
35	Аппараты для стерилизации и др. раб.	2	30	-	60	-	отопл. раб. и жаров.
36	Аппараты для стерилизации и др. раб.	1	25	-	25	-	камен. раб. для воздуха
37	Камен. раб. для стерилизации и др. раб.	4	85	-	340	-	соединяющ.
38	Камен. раб. для стерилизации и др. раб.	1/2	60/40	-	145	-	Примечание: Строение
39	Камен. раб. для стерилизации и др. раб.	4	40	-	160	-	выполнено
40	Камен. раб. для стерилизации и др. раб.	2	40	-	80	-	
41	Камен. раб. для стерилизации и др. раб.						
42	Камен. раб. для стерилизации и др. раб.						
43	Камен. раб. для стерилизации и др. раб.						
44	Камен. раб. для стерилизации и др. раб.						
45	Камен. раб. для стерилизации и др. раб.						
46	Камен. раб. для стерилизации и др. раб.						
47	Камен. раб. для стерилизации и др. раб.						
48	Камен. раб. для стерилизации и др. раб.						
49	Камен. раб. для стерилизации и др. раб.						
50	Камен. раб. для стерилизации и др. раб.						
51	Камен. раб. для стерилизации и др. раб.						
52	Камен. раб. для стерилизации и др. раб.						
53	Камен. раб. для стерилизации и др. раб.						

Итого цѣлаго строения.

47660 -

141-1-9 п

Общій выводъ.

Лит.	Наименование строений.	Оцѣночная сумма.	СТРАХОВАЯ СУММА.	
			По оцѣнкѣ существующей	
А	Домъ каменный, 2-хъ этажей, Железнодорожный (Большиня).	72750	72750	
Б	Домъ каменный, 2-хъ этажей, Железнодорожный (маленький, Большая, 2-хъ этажный).	15000	15000	
В	Домъ каменный, 2-хъ этажей, Железнодорожный (кухня, паровая и паровая, 2-хъ этажный).	34100	18750	15150
Г	Маленький, 2-хъ этажный, Железнодорожный.	2200	2200	
Д	Сараи, 2-хъ этажный, Железнодорожный.	1300	1300	
Е	Паровая и паровая, 2-хъ этажный, Железнодорожный.	620	620	
Ж	Паровая, 2-хъ этажный, Железнодорожный.	2300	2300	
З	Домъ каменный, 2-хъ этажный, Железнодорожный (Большиня, паровая, 2-хъ этажный).	15750	15750	
И	Домъ каменный, 2-хъ этажный, Железнодорожный (Большиня, паровая, 2-хъ этажный).	14250	14250	
К	Домъ, 2-хъ этажный, Железнодорожный (Большиня, паровая, 2-хъ этажный).	4600	4600	
Л	Домъ, 2-хъ этажный, Железнодорожный (Большиня, паровая, 2-хъ этажный).	1400	1400	
М	Водокапальный, 2-хъ этажный, Железнодорожный.	2350	2350	
О	Здание, 2-хъ этажный, Железнодорожный.	70000	70000	
Н	Здание, 2-хъ этажный, Железнодорожный.	22400	22400	
	Итого на сумму Руб.	237520	237520	3400

Противник: Подредба уредби управних је неважњива иницијатива Виш. В и Н саопштење још није издати, пама да се чувају закони.

Подпись составителя оценок *Ев. Мухомов*

На оценку строений в сумму *Двадцати тысяч рублей* и на *содержание* *зданий* *по* *согласию*,
страховать *жизнь* в сумму *Двадцати тысяч рублей* и на *содержание* *зданий* *по* *согласию*,
Устав Общества получил.

*Подпись Емпаротамаса Есмерсона Соманья и др. на
подписи Аббасов*

Кресты замощены белым известняком. Вокруг здания
определенный участок заборожен, и в нем несутся все птицы.
Вокруг замощенных холмиков, особенно на том, который называется
Крестом, в том же известняке, особенно в южной части.

ПОСТАНОВА № 25/44
 ПРЕЗИДІЇ КИЇВСЬКОЇ МІСЬКРАДИ від 28 жовт. 1937 р.

СЛУХАЛИ: Про затвердження титульного списку на проектно-кошторисні та вишукувальні роботи по новому будівництву Охматдиту Київського Міськдорозвідділу на 1937 рік.

УХВАЛИЛИ: Затвердити поданий Київським Міськдорозвідділом титульний список на проектно-кошторисні та вишукувальні роботи по новому будівництву Охматдиту в 1937 р. в рахунок капіталовкладень на згадане будівництво, згідно затверджених 26/П-36 р. Президією Київської Міськради титульних списків будівництва ясел, нологових будинків та молодих кухонь в сумі крб. 92.591-70, в яких по яслам Будкомбінату КВО крб. 4.452-85.

ГОЛОВА ПРЕЗИДІЇ
 КИЇВСЬКОЇ МІСЬКРАДИ

СЕКРЕТАР

ак
 1-1-9866 п

УСТАНОВИ ОХМАДИТУ

160

1 Санаторія -
1 Клінічна Лікарня -
1 Лікарня Ленгородка -
1 Центральна дитяча пол-ка -
1 Ортопедичн. Інститут -
1 Інститут Гігієни вихов. -
1 Інститут -
1 Рентгенстанція -
1 Диспансер, -
1 Санітарі -
1 Кабінет Дит.-Зуб. амбулаторія -
1 Куренівська зубамбулаторія -
1 Янівська " " -
1 Петрівська " " -
1 Будинок Люетиків -
1 Будинок немовлят -
1 Будинок Дитини ч. I -
1 Будинок Дитини ч. 2 -
1 Інтернат бездомн. мат. та немовлят -
1 Сталінський полог. будинок -
1 Ленінський пологовий буд. -
1 Ковтнев. полог. буд. -
1 Консульт. №1 -
" " №2 -
" " №3 -
" " №4 -
" " №5 -
" " №6 -
" " №7 -
" " №8 -
" " №9 -
" " №10 -
" " №11 -
" " №12 -
" " №13 -
" " №14 -
" " №15 -
" " №16 -
" " №17 -
1 Ста. ч. I -
" " 2 -
" " 3 -
" " 4 -
" " 5 -
" " 6 -
" " 7 -
" " 8 -
" " 9 -
" " 10 -
" " 11 -
" " 12 -
" " 13 -
" " 14 -

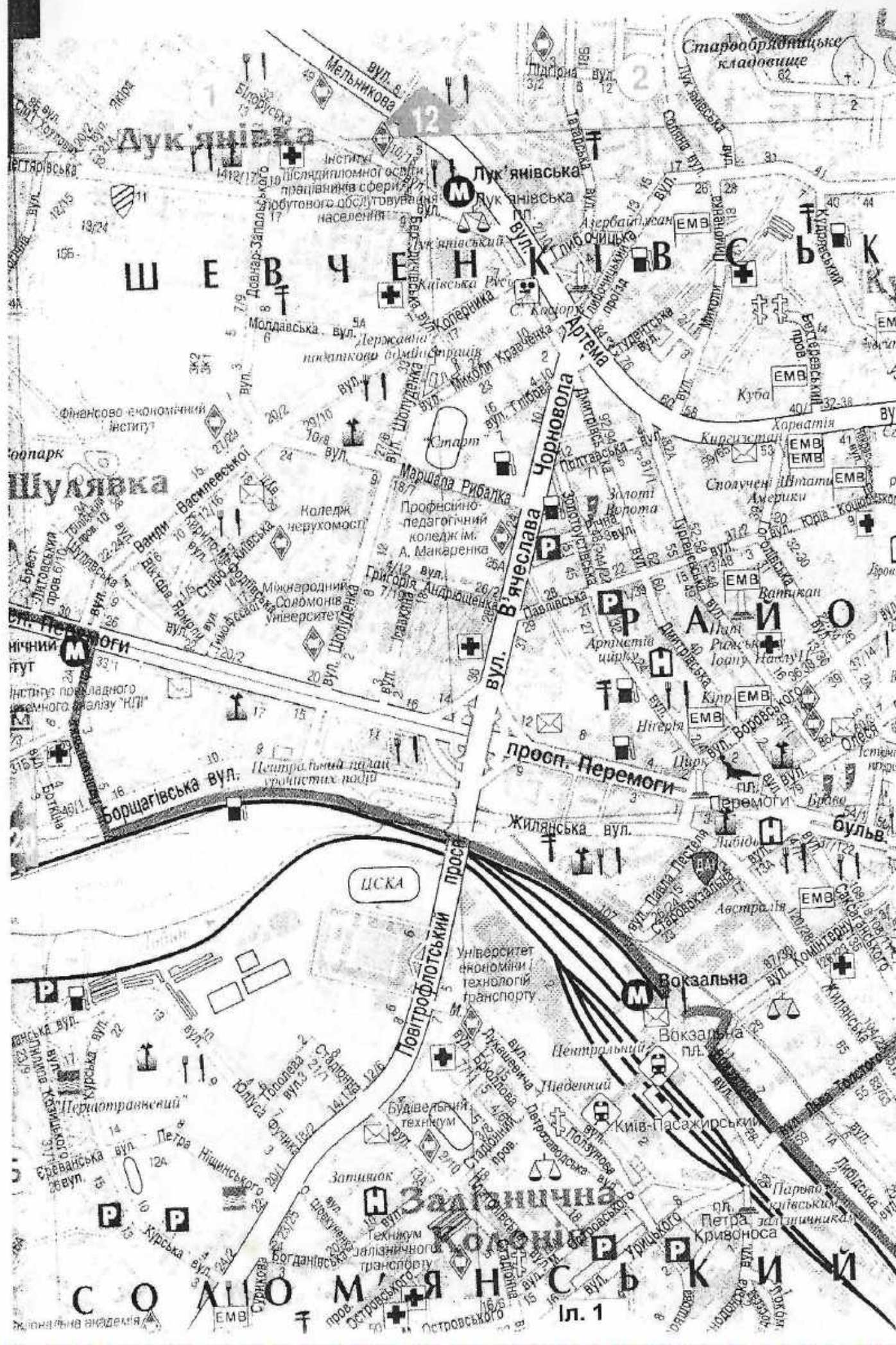
Пуша-Водиця.
Кадетська Соша 24, тел. 14-58
Ленгородок, тел. 3-17
вул. Героєвська №20, тел. 20-06
" Революції 6, тел. 39-07
" В-Шевченка, тел. 5-61
" Велика-Підвальна 15, тел. 41-7
" Революції № 15, тел. 46-44
" Там - же -
" Банкова № 2
" Пушкінська №22, тел. 30-43
" був. Школа Грушевського
" Дорогожицька 10
" Покровська ч. 8, Трудшкола 20
" Територія Шевченків. лікарні.
" Кадетська Соша, 24, тел. 14-58
" Отрадна 25, тел. 5-36
" Банкова 2, тел. 38-41 59-99
" Червоноармійська №93, т. 57-17
" Сталінка, Пушкарня, тел. 32-4
" Арсенальна 3, тел. 40-05
" Кадетська соша 24, тел. 25-48
" Почаєвська 34, тел. 30-40
" Кадетська соша 24, тел. 53-75
" Ревніцька 11, тел. 14-18
" Дорогожицька 22
" Куренівська 15
" Солом'янка, Вольша 51
" Червоноармійська 93, т. 57-17
" Пролетарська 13 "14-24
" Сталінка, Червоноарм. 20, т. 13-84
" Велика-Житомирська №32
" Святосино, Пушк. 23 /тел. сеть/
" Гоголевська 28, тел. 38-54
" Дарниця
" Оленівська
" Ковтнев. р. пос. метал. ч. I
" Передм. Слобідка
" вул. Банкова 2 38-41
" Кирилівська 74
" Польова 2
" Микольська 10
" Константинівська 12
" Сталінка, червоноарм. 8
" Виселки метал. ч. I, біля заводу
" Більшовик
" Бульвар-Шевченка 35
" Лютеранська 6
" Святосино, Пушкінська 23
" В.-Шевченка 80
" Інвал. містечко.
" Територ. Шевченківс. лікарні
" Михайлівська 24
" Дорогожицька 22

15
16
18
19
20 Пролетстуд
для дітей безробітн. №21-
" тринатажн. ф-ки
при ВУПР"і
№ 24
Ясла при Дарницькому Заводі.
консультація № 1
" № 2
" № 3
" № 4
" № 5
" № 6
" № 7
" № 8
" № 9
" № 10
" № 11
" № 12
" № 13
" № 14
" № 15
" № 16
" № 17
ологовий будинок
" Стал. Сах. Завод
енінськ. полго. буд.
нститут Окмадиту
акситі дитбудинки
онсультації по районах:
орка Київськ.р.
остомель
ородянка
асильків
оришпіль Боришп.р.
оронків
агарлик
жищев, е ще полог. будинок.
ишев
аришівка
роззажевськ., в с. Старовичі.
Максимовичі, Кабен.р.
Червяслав
Чернобилль
Обухів
Шепеличи

Львівська 44
Отрадна 25, тел. 5136
Горовиця 20, " 37-78
При Жовтнев. Лікарні.
Пролетстуд, Пушкінська 36
тел. -36-80
Банкова №2
Пролетарська 13
Лук"янівка - ВУПР.
В.-Васильківська 93
Почаєвська 34
Кадетська соша 24
Резницька II
Дорогожицька 22
Куренівська 15 тел. 33-11
Солом"янка 51
Червоноармійська 93
Пролетарська 13
Сталінка, Червоноарм. 20
Велика-Митомирська 32
Святошино Пугкінська 23
Гоголевська 28
Дарниця
Оленівська 6
Окт. район, Посолок мет. №1
Переместн. Слобідка
Банкова 2
Кадетська соша 24
Демієвка
Арсенальна 3
Кадетська соша 24
Отрадна 25
Банкова 2

Шкільно.-Сан. лікарі по районах:
Броварський район
Київський "
Обухівський "
Розважівський "

ІЛЮСТРАЦІЇ

*Микола Артем'євич
та Пелагея Георгіївна Терещенки*

М.П. Дегтярьов

М.Ф. Попов

Є.І. Афанас'єв

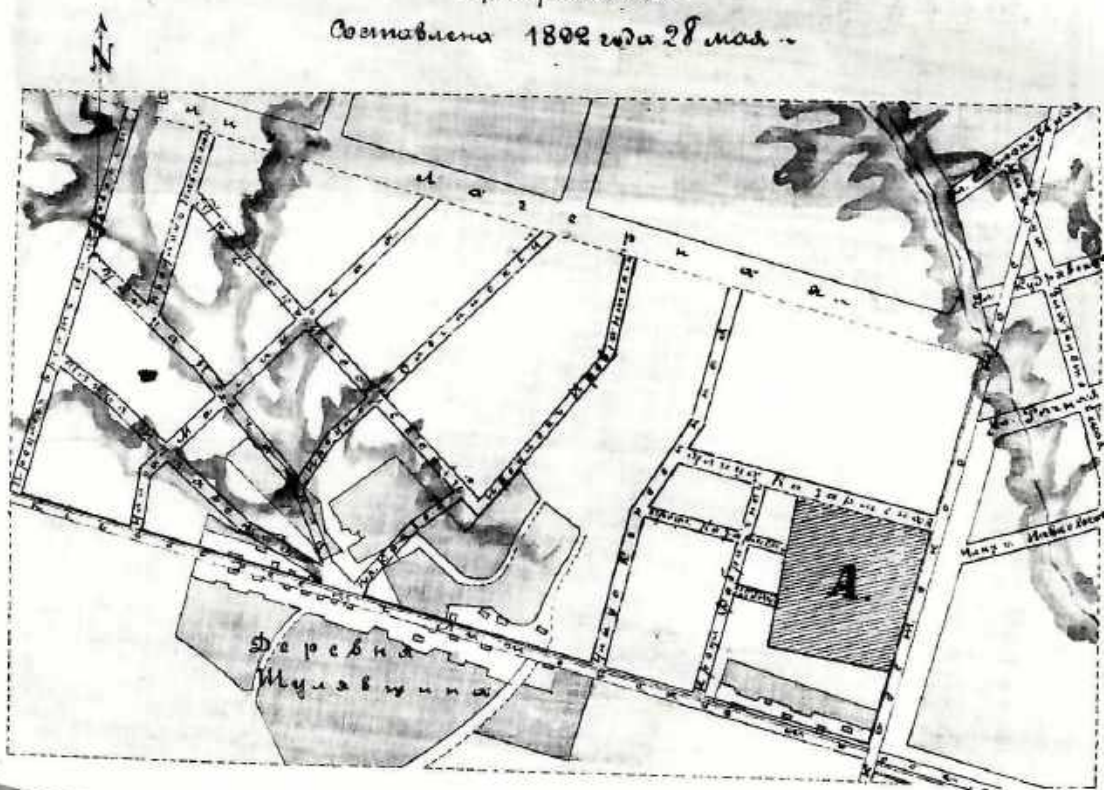
І.М. Терещенко

ВЫКОПИРОВКИ

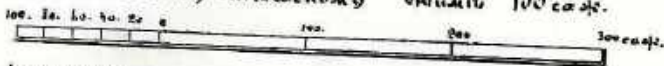
изъ общего плана города Киева, утвержденного къ из-
мененію Господниномъ Министромъ Внутреннихъ Дѣлъ
въ 12^е день іюня 1874 года съ показаніемъ на оной квар-
таловъ, улицъ и предмѣстій Мулявщины поимъ проше-
наго къ урегулированію и распространенію разбивкою на
квартиры улицами, вѣтвями улицъ сурикомъ, съ отне-
сеніемъ таковыхъ къ теперешнему разряду для построекъ и
части квартала заштрихованнаго сурикомъ подъ буквою А
предполагаемого въ отводъ подъ устройство больницы для
гѣрноработныхъ.

Составлена 1892 года 28 мая.

163-38-166
II.

Масштабъ въ Англійскомъ дѣлѣ 100 саженъ.

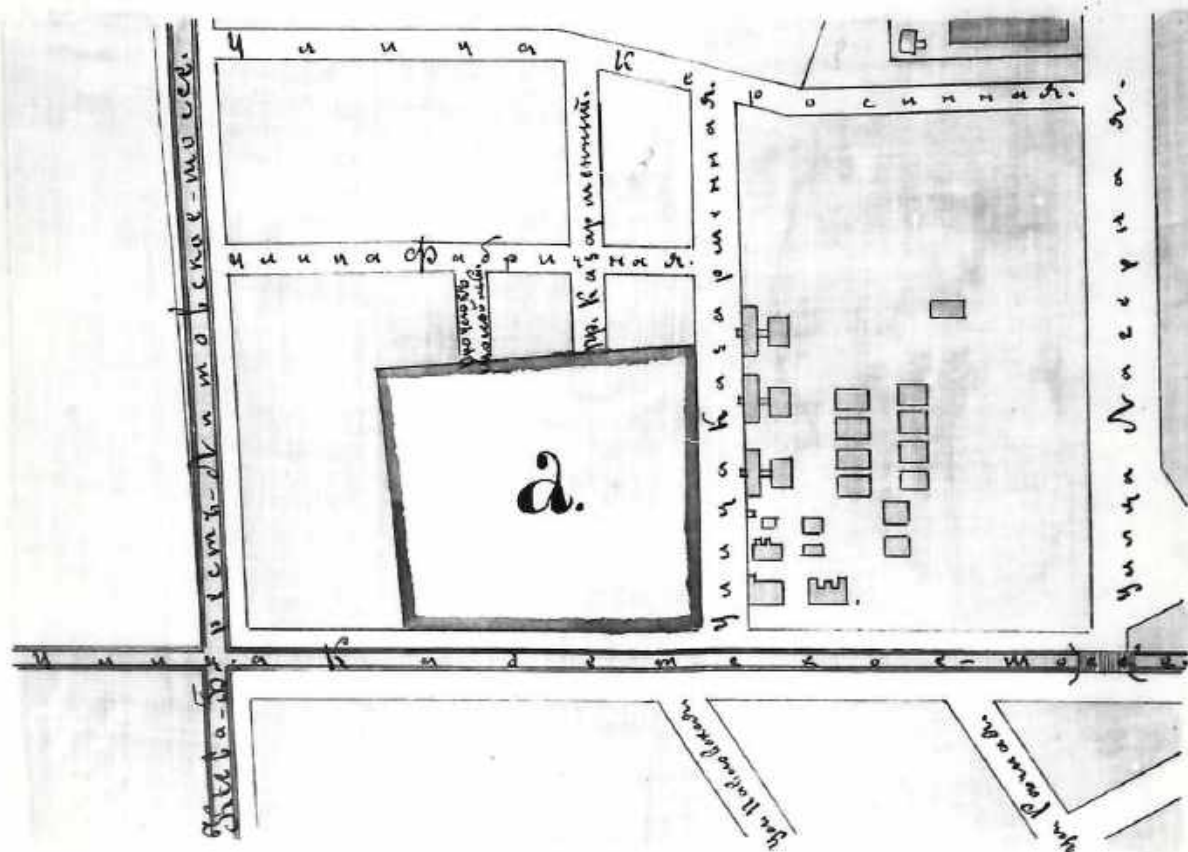

На подлинникѣ не подписанъ.

Въспомогательный Кіевскій Городской Генеральный Надворный Советникъ И. Пасаровъ

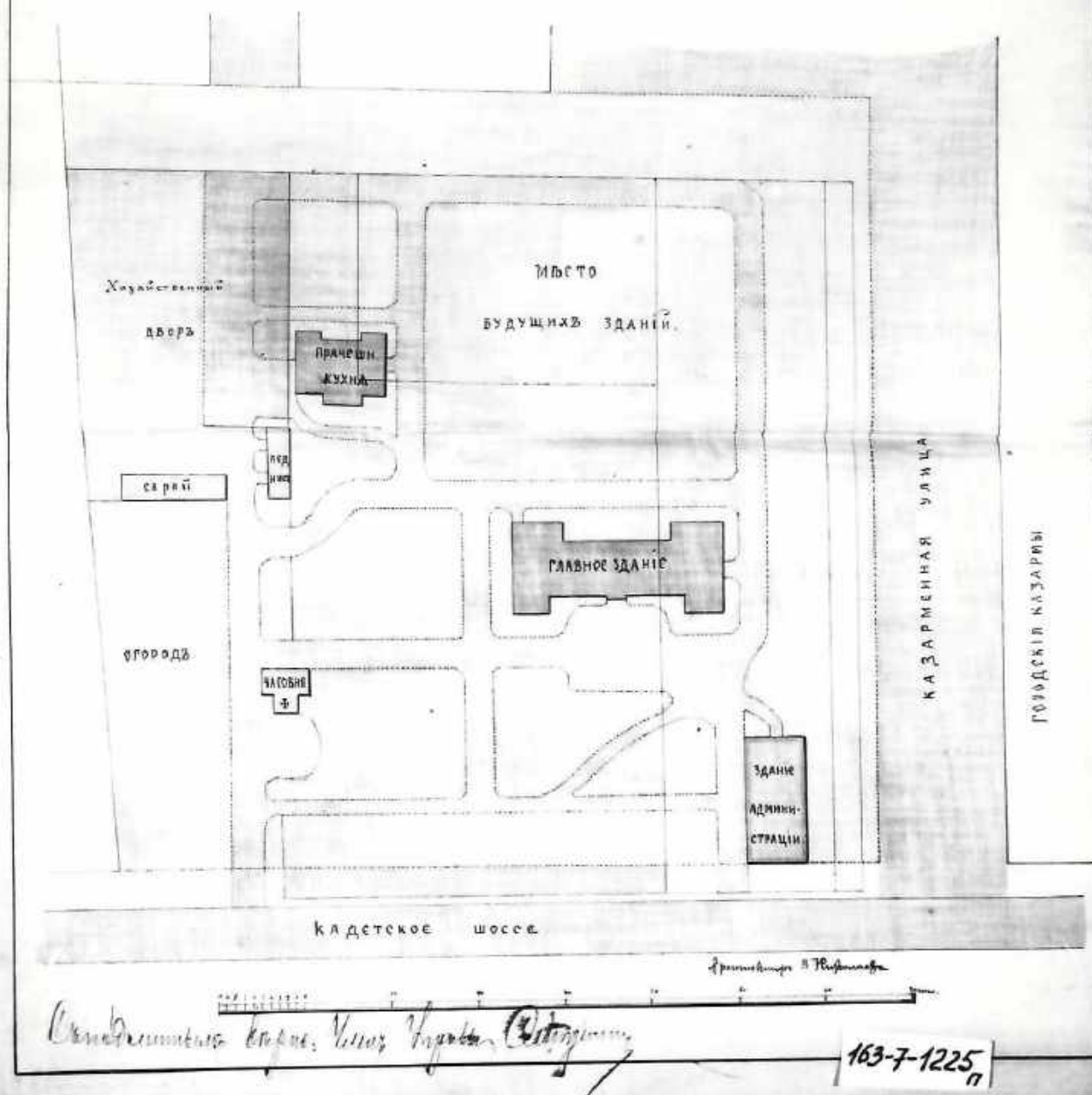
Съ подлинникѣмъ въ

Выкопировка из утвержденного плана города Киева со означеніем на оной подъ буквою а въ мѣстѣ обведенныхъ розовою краскою участка городской земли отведеннаго городомъ подъ устройство бесплатной больницы Мещеревича Николая для черноработныхъ.

163-7-1225_п

Копія плана урядової Больниці для чернорабочихъ въ г. Києвѣ.

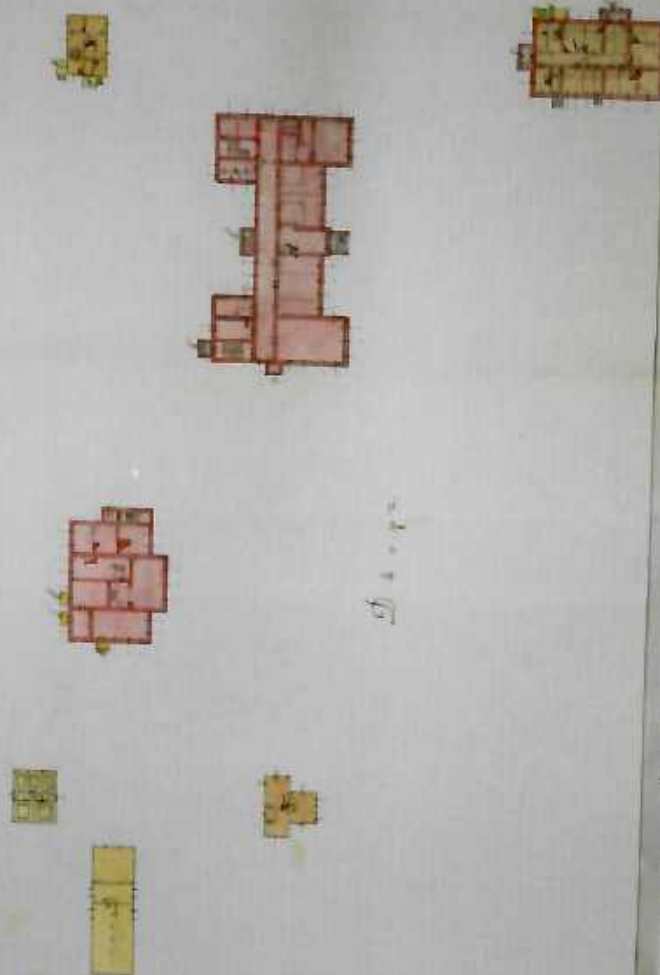
ПРОЕКТЪ
ЧАСОВНИ ПРИ БОЛЬНИЦѢ ДЛЯ ЧЕРНОМОРСКОУХЪ

Архитекторъ В. С. Савва

Университетский сад
 Офицерский садик
 Казенный садик
 Казенный садик

Университетский сад

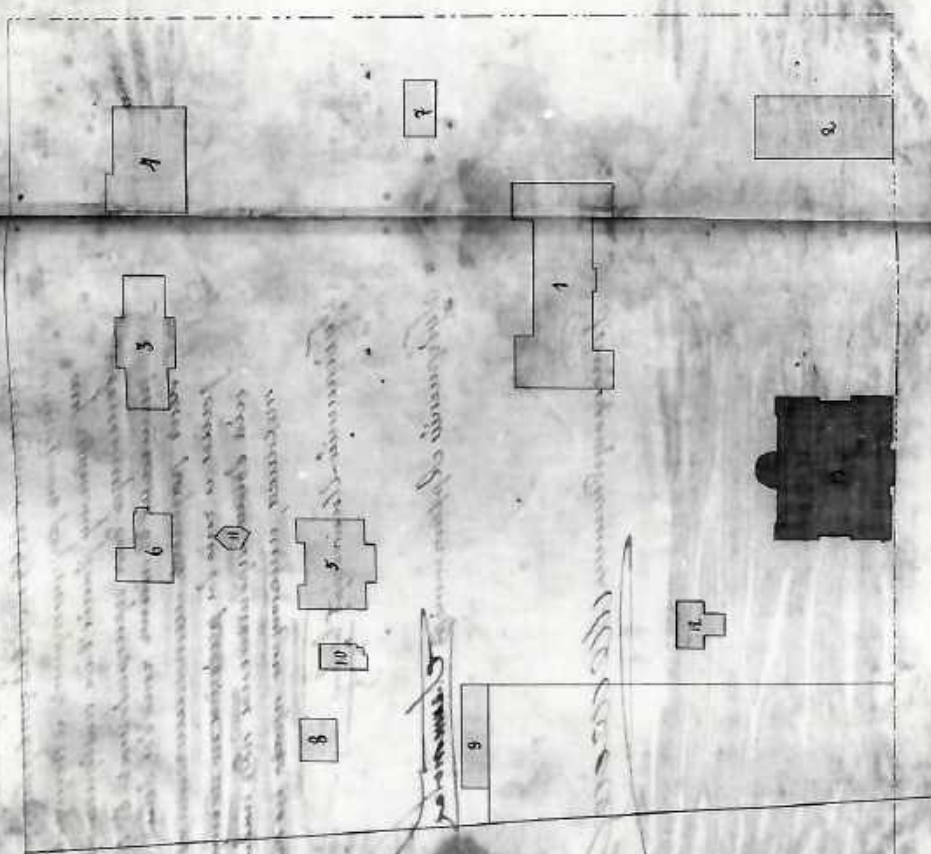
Университетский сад
 Офицерский садик
 Казенный садик
 Казенный садик

Университетский сад
 Офицерский садик
 Казенный садик
 Казенный садик

14-1-2m

ГЕНЕРАЛЬНЫЙ УНД.

УСАДЬБА БЕЗУЛАТНОЙ БОЛЬШОЙ ДЕРЕВЕНСКОЙ ЦАРЬКИ

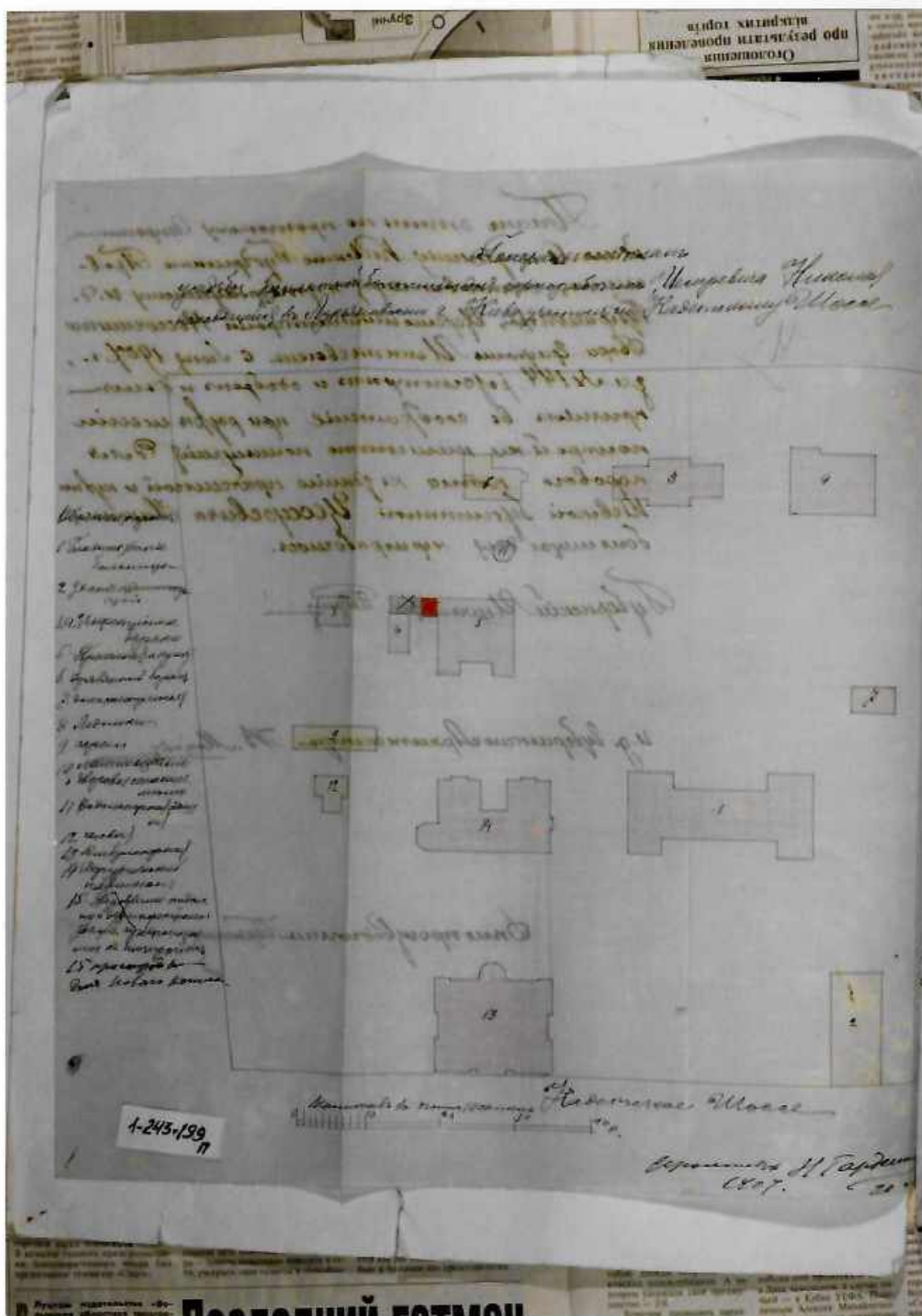

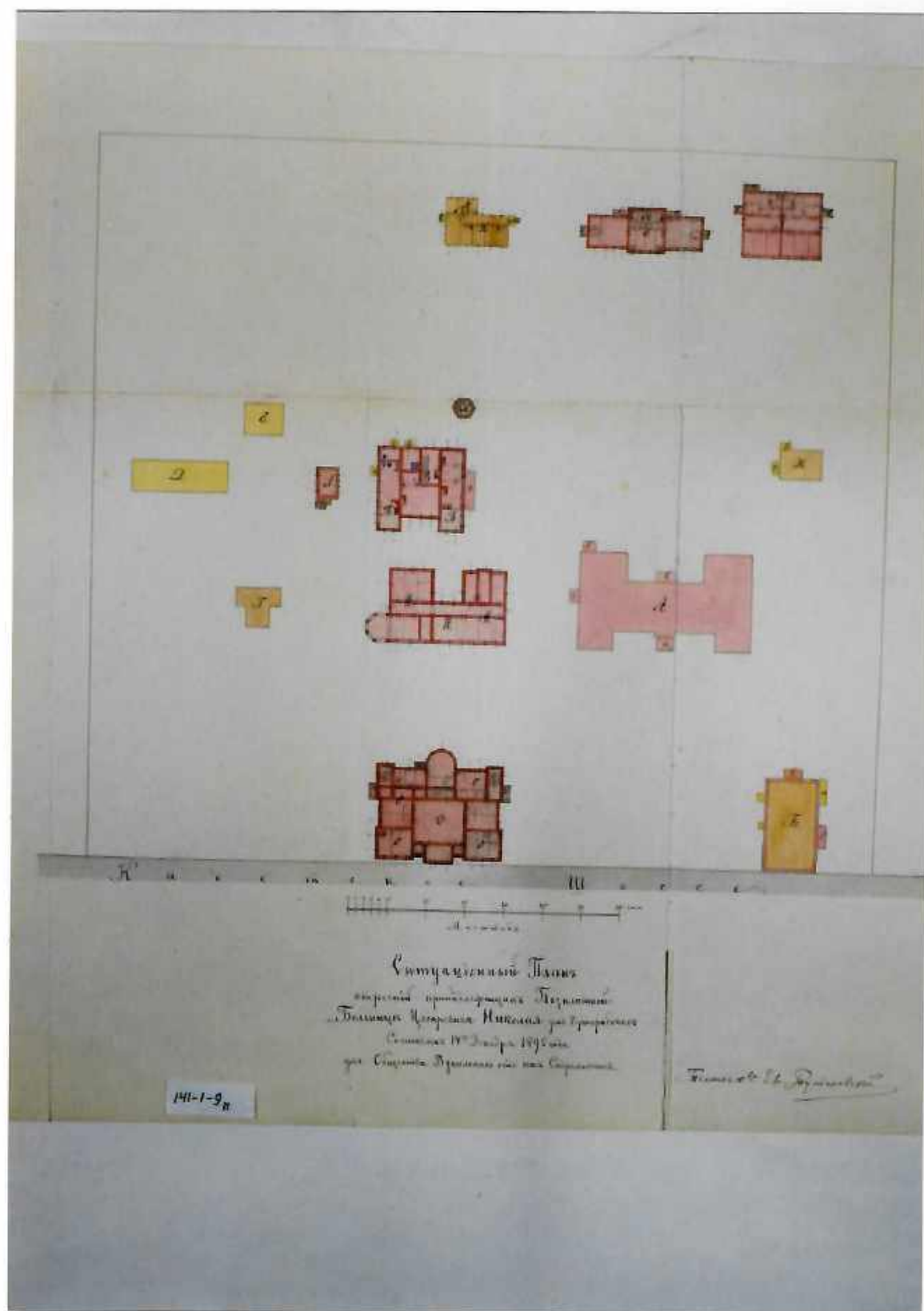
- ОЗНАЧЕНІЯ.
- 1 Главная школа больницы.
- 2 Зданіе административн.
- 3) Инфекционный барак
- 4)
- 5 Палаты и кухня.
6. Дезинфекційный барак.
7. Д-ль санитарна.
8. Лавочки
- 9 Сарай
- 10 Машиностроительный дворъ.
- 11 Личная кухня
- 12 Вспомогательная кухня
- 13 Ласканы.
- 14 Дезинфекційная кухня
- 15 Кухня амбулаторіи.

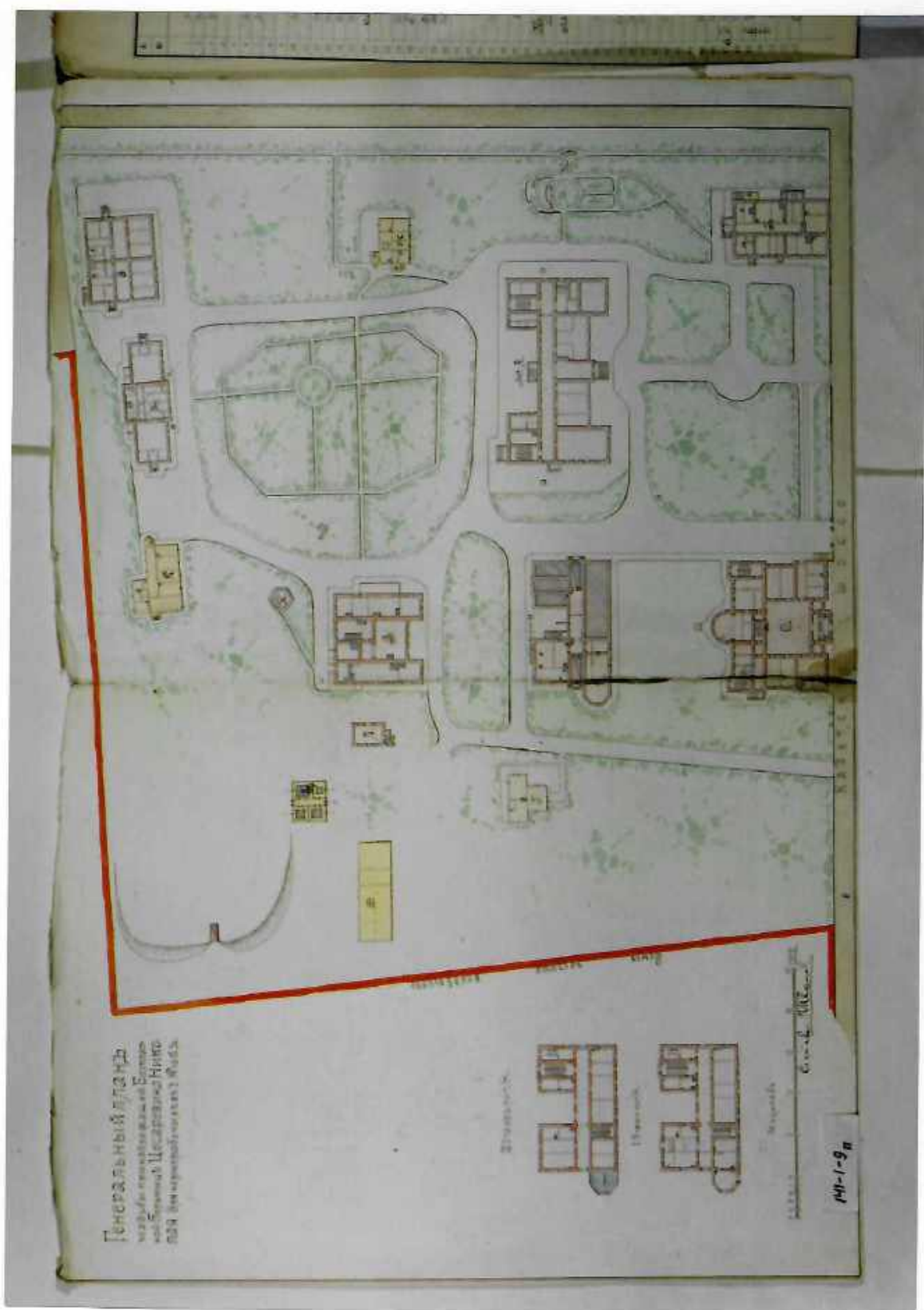
КА ВЕРИЛИКОВ МО ДДВ

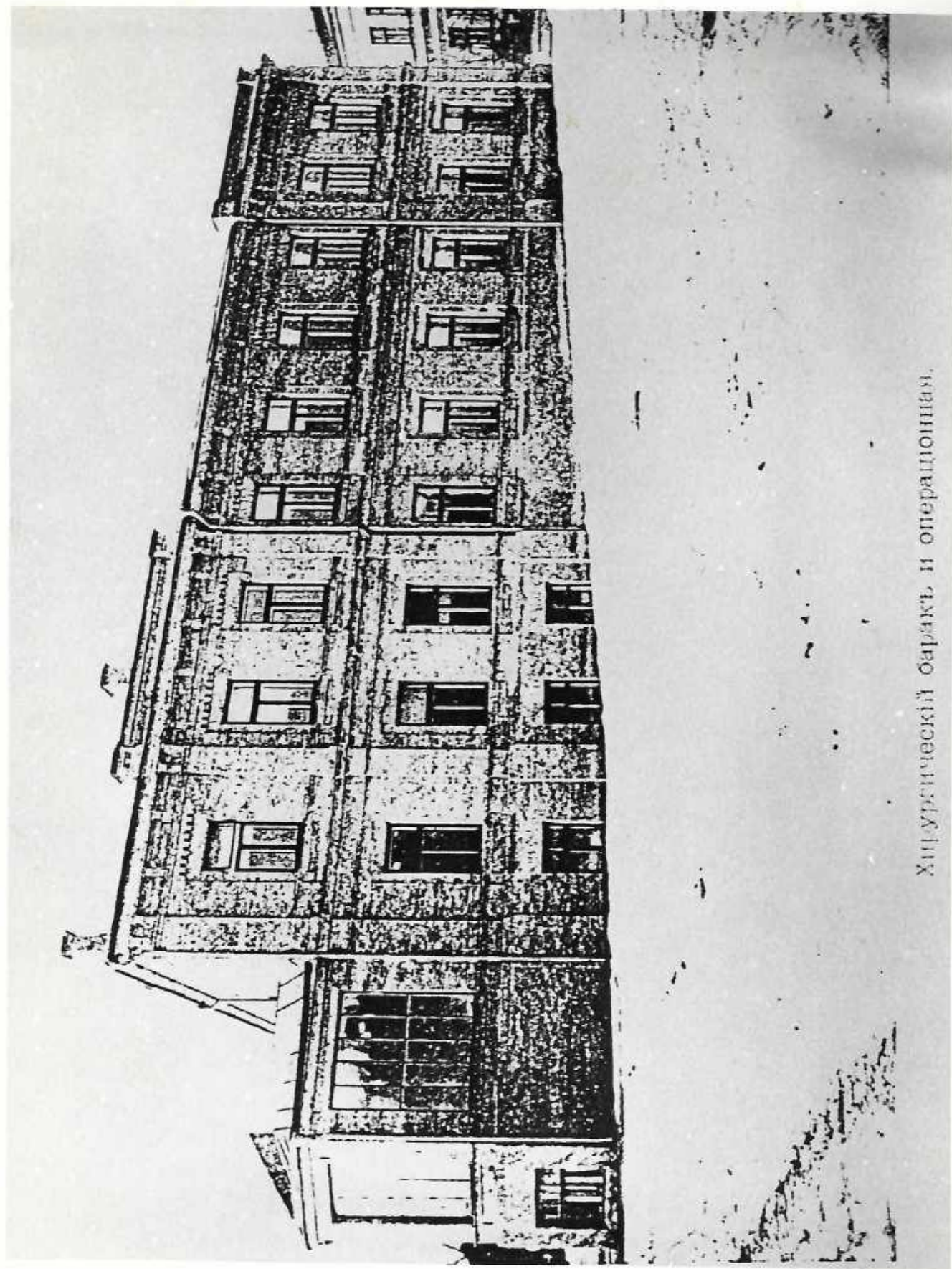
1-235-1107

1904. Meantime sent to university for
degree in political science. Joined the MPB.
Unopposed in 1906. Member of the Executive Council.

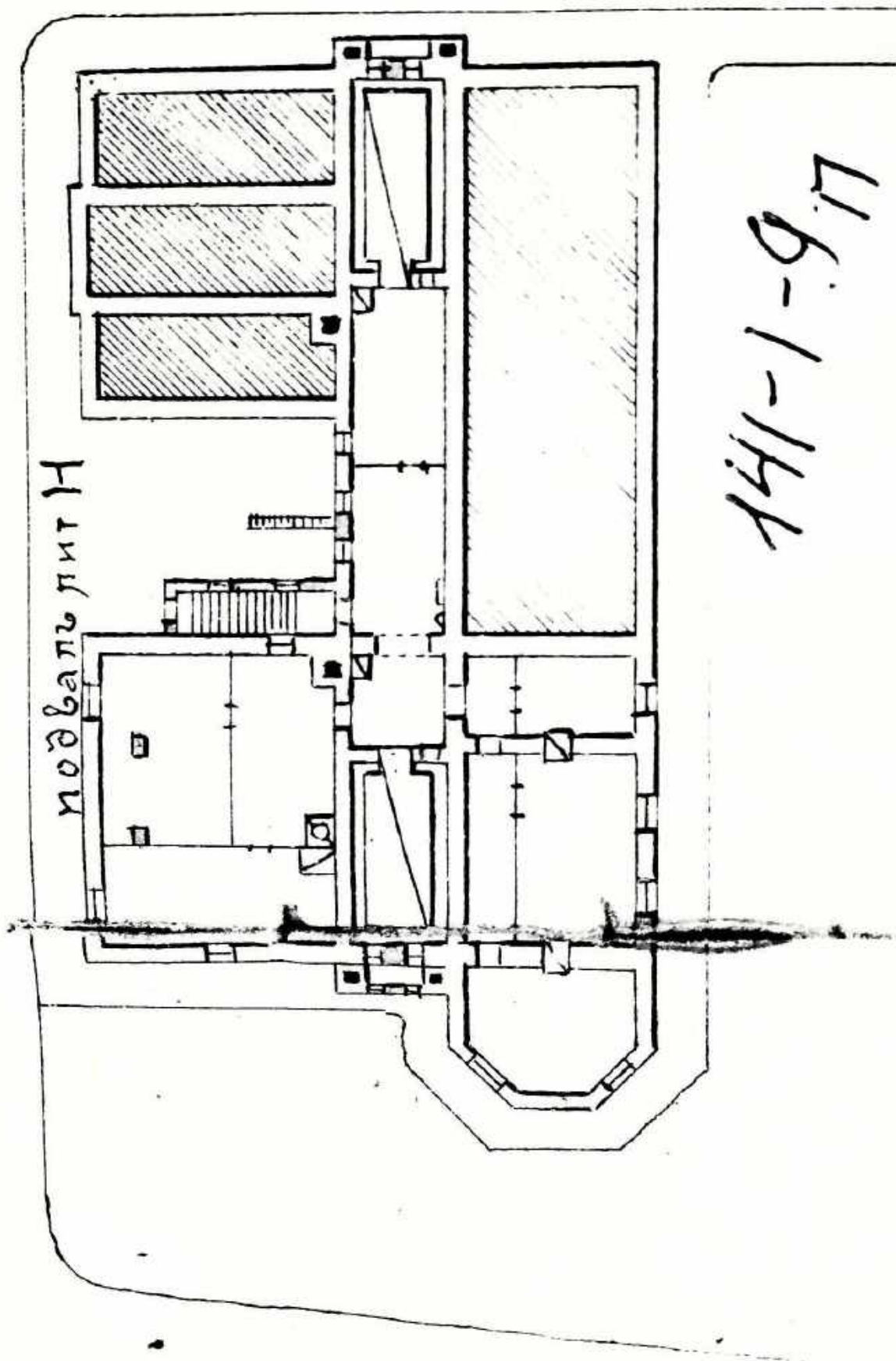

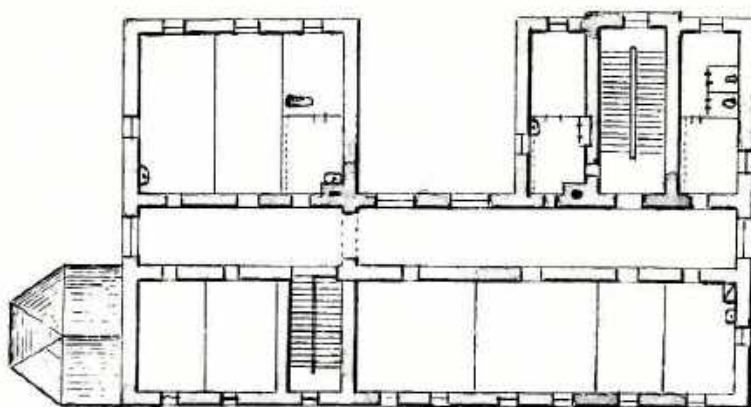

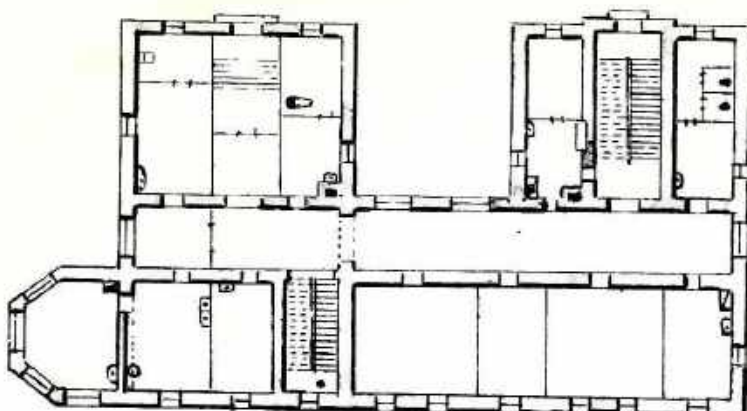
Хирургический баракъ и операционная.

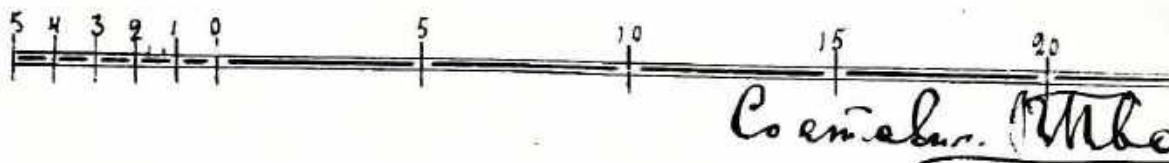
II Этажъ лит. Н.

I Этажъ лит. Н.

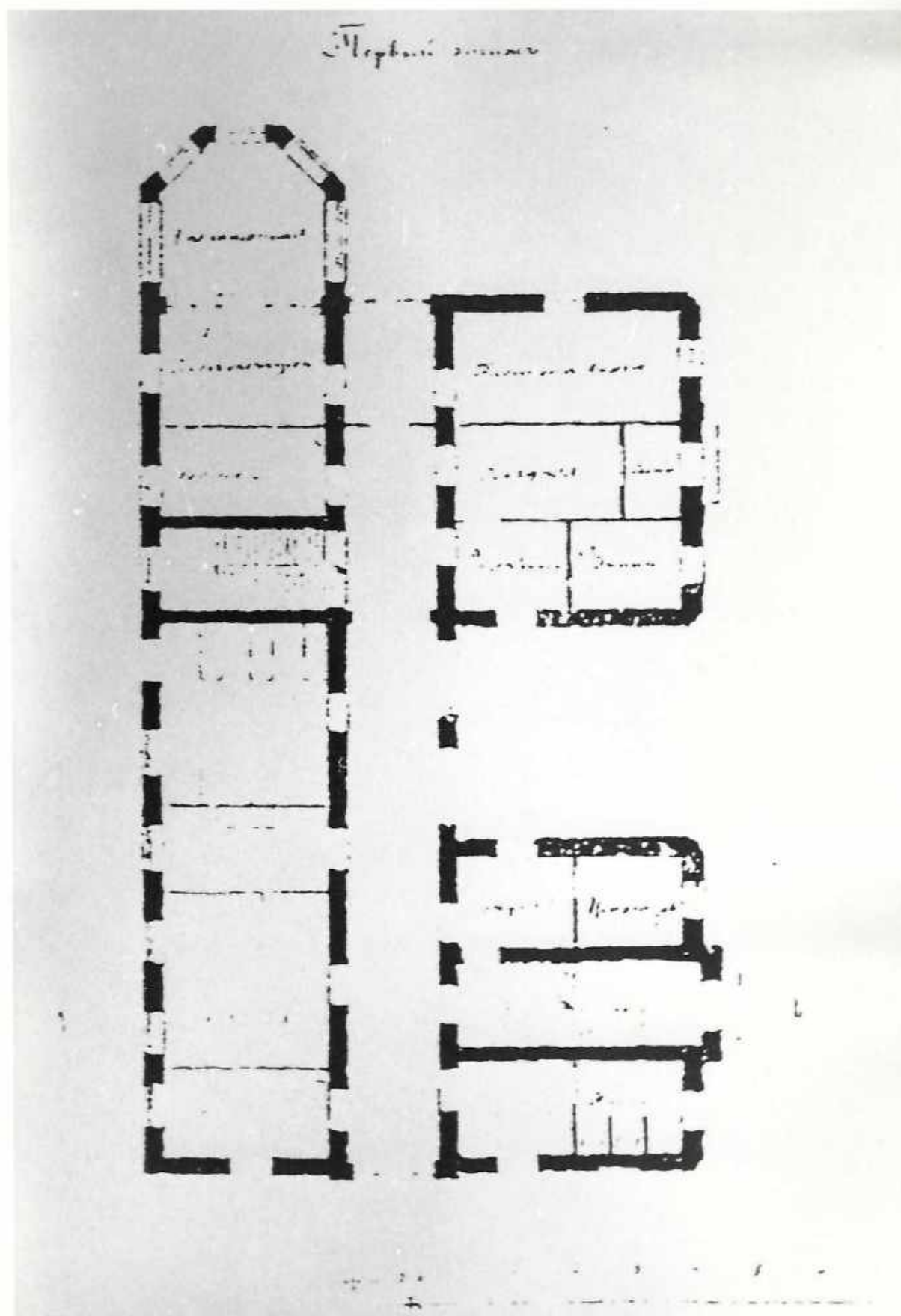
Масштабъ

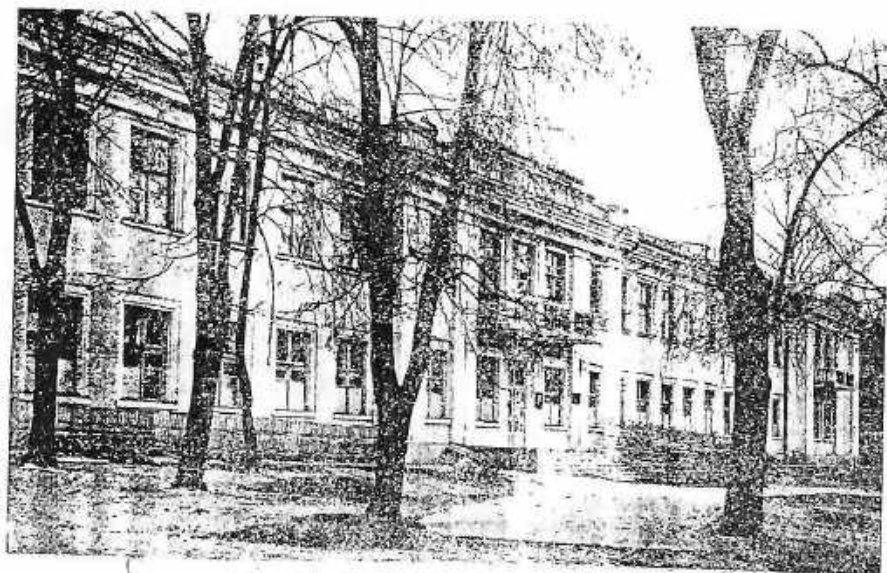
141-1-9п

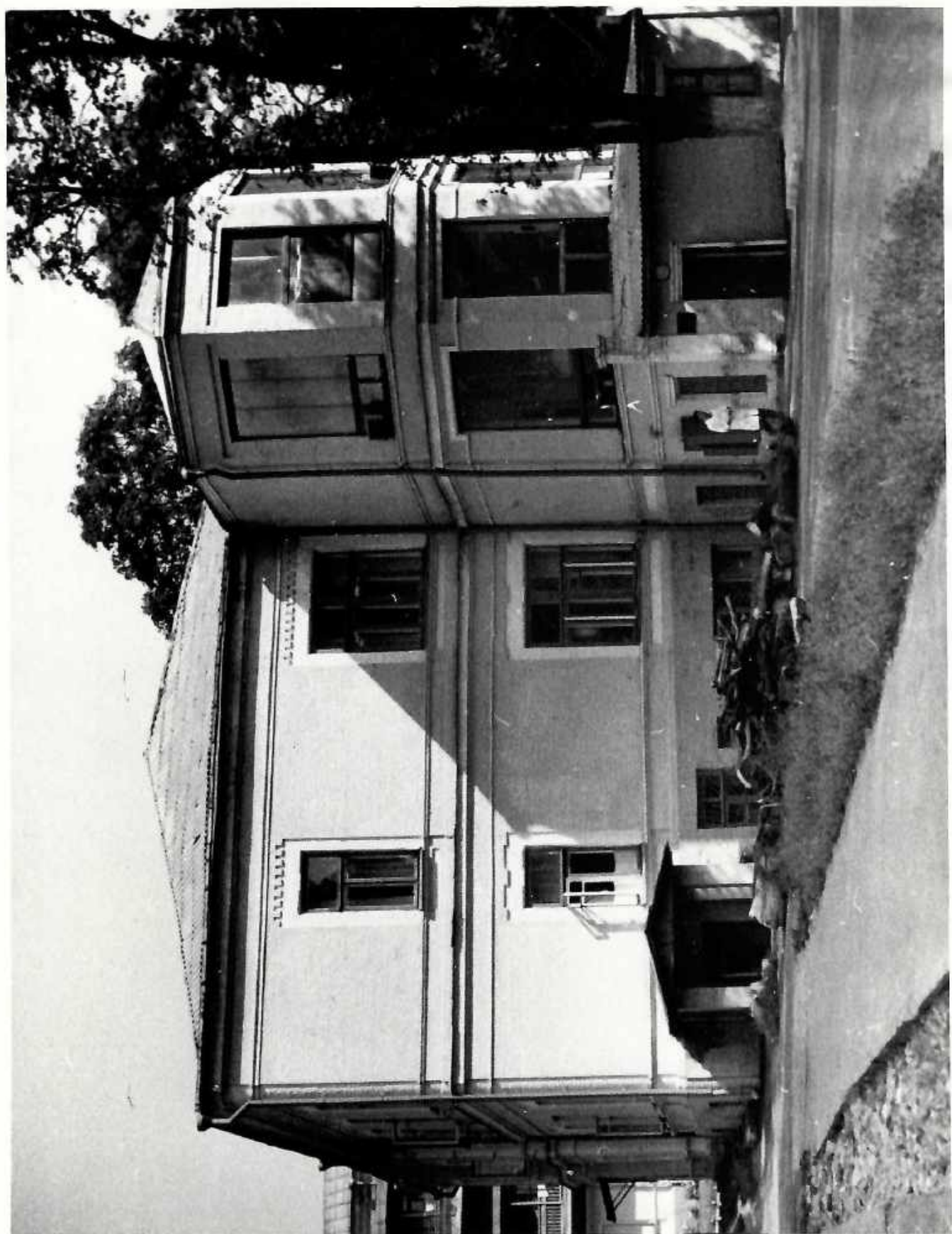
Хірургічний корпус лікарні на 25 ліжок

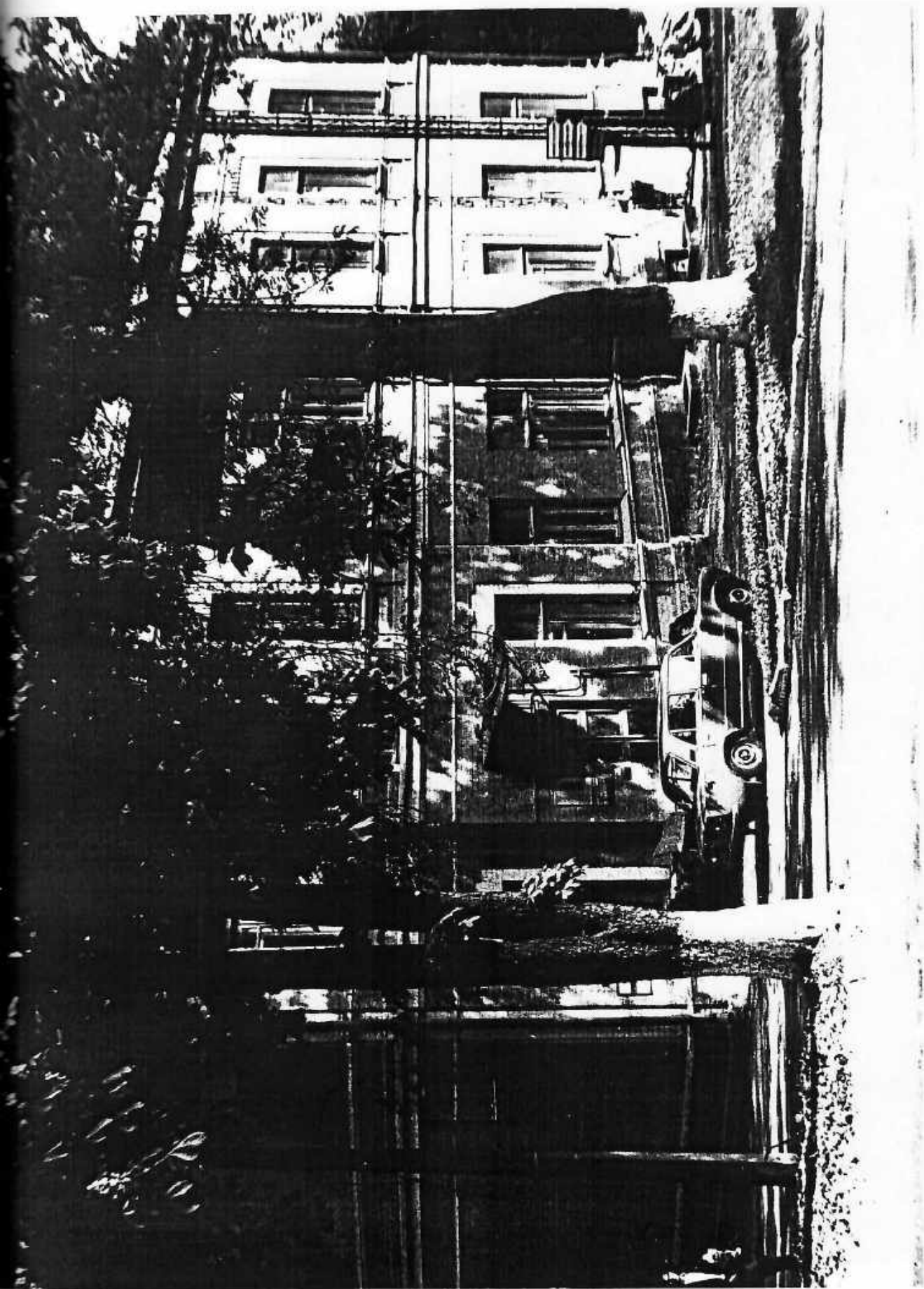

Архітектор
М. І. Ашкінелі
Родильний будинок на 50 місць
жон по вул. Героїв
сфери (Київ)
Фото А. Копи
Імечко

1A.31

1A. 32

УСТ ПРАЦЮВАВ
з 1957 по 1969 р.
ВИДАТНИЙ
ДИТЯЧИЙ ХІРУРГ

ЗАСЛУЖЕНИЙ ДІЯЧ НАУКИ
ПРОФ. СОР
АНДРИЙ РОЗДАНОВИЧ
ПУРИНОК

Неонатологічний корпус лікарні

Хірургічний корпус лікарні, побудований у 1975 р.

2002 р. В'їзд в лікарню

іл. 34